

NÚMERO 6 - DESEMBRE 1997

A VISTES DES POBLE

REVISTA INDEPENDENT D'ESTELLENCES

A VISTES DES POBLE

REVISTA INDEPENDENT D'ESTELLENCES

Edita: A VISTES DES POBLE

Llista de Correus 07192 ESTELLENCES (Mallorca)

Consell de Redacció:

Carlos Díaz, Cati Jover, Jordi Magrinyà,
Lluïsa Nicosia, Mariona Ràfols i Pino Sturniolo.

Assessorament: Francesc Palmer

Administració: Bernat Balaguer

Col.laboradors:

Andreu Bonet, Juan Carrero, Carme Dueñas,
Joan Jover, Juan Fco. Palmer, Mateo Vallori,
Joana Maria Vidal, Joan Vidal,
Associació Cultural i Associació de Veïns

Publicació trimestral. Tiratge: 200 exemplars

Número 6. Desembre 1997

Impressió: DE SALABERT E HIJOS, S.A.

Dipòsit Legal: PM-807-1996

A VISTES DES POBLE

no es responsabilitza de l'opinió dels seus col.laboradors
ni s'hi identifica necessàriament. L'opinió de la revista
s'expressa únicament mitjançant l'editorial.

A Vistes des Poble: una nova etapa

En el número quatre de la nostra revista, quan celebràvem el nostre primer any, ja es va comentar la necessitat de replantejar certs criteris inicials i cercar noves formes de realitzar la nostra tasca.

Fins ara hem anat vivint la primera etapa de la revista: la de la seva gestació i el seu naixement. Una etapa pròpia dels principiants, amb indecisions i dubtes, però també plena d'il·lusió, encerts i treball, molt de treball. El resultat d'aquests primers mesos i la motivant resposta per part dels nostres lectors ens confirmen que la revista ha superat feliçment el moment crític del part i el seu primer aniversari. Per tant és obligat reconèixer i agrair que bona part de l'èxit d'aquesta primera etapa sigui pel seu primer director, en Francesc Palmer. El seu ingent esforç ha imprès un segell personal i de qualitat a la revista difícil de superar.

A partir d'ara, però, entram en una nova etapa. Després d'un obligat i necessari procés de revisió i de reflexió hem replantejat certs criteris tècnics i hem cercat noves formes d'organització interna.

Per una banda, la direcció de la revista serà assumida de forma col·legiada a través de la creació d'un Consell de Redacció, ja que pensam que un projecte col·lectiu no pot dependre d'una sola persona. El Consell de Redacció tindrà la seva justificació en seguir aquesta premissa; ell serà l'únic responsable de la revista. L'objectiu del canvi, doncs, és aglutinar i compartir el compromís i la responsabilitat dels seus redactors habituals; l'anterior organigrama separava excessivament les funcions del director de la resta de l'equip i produïa un afebliment del projecte comú.

Aquest canvi de funcionament o d'organigrama de la revista no afectarà en absolut ni la línia editorial ni el compromís de pluralitat i independència de la revista que, com no podria ser d'altra manera, seguirà reivindicant els objectius i orientacions ideològiques que vàrem fer nostres arran de la presentació pública de A VISTES DES POBLE.

Per altra banda, també com a resultat d'aquesta revisió interna i dels suggeriments rebuts per part dels subscriptors i no subscriptors, hem decidit la desaparició i modificació d'algunes seccions i la creació de noves. Creiem haver interpretat un desig generalitzat: que certs continguts i seccions de la revista s'aproximessin més a la realitat d'Estellencs. Per aquesta raó, a partir d'aquest i els següents números, trobareu incorporades noves seccions i espais gràfics que intentaran aconseguir aquest desig.

Volem finalment deixar constància del fet que per damunt de canvis formals o nominals, aquesta revista vol seguir essent "el lloc comú on es puguin trobar les distintes sensibilitats, idees i desitjos de tots els que estimen aquest poble", i ser la revista que pretén "promoure la participació de tots els estellenquins per fer un debat públic i reflexiu, oferint un espai per a l'opinió a tots aquells que tinguin alguna cosa a dir i la vulguin expressar emprant la tribuna que els ofereix A VISTES DES POBLE", com molt bé va manifestar en Francesc Palmer en la seva presentació i a qui agraïm immensament la feina feta fins ara i la seva continuïtat com a col·laborador. ■

La sentència

"Feia unes quantes hores que el Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears era col·lapsat. Per uns moments el pati de Can Berga fou testimoni privilegiat d'una poc usual excitació col·lectiva. Finalment l'advocat defensor fou el primer en davallar les es-

EDITORIAL

cales amb la sentència a la mà. La seva lectura provocà exaltats sentiments d'alegria, tristor o frustració. Poc a poc la calma retornà al pati, com si res hagués passat aquell dematí del 24 de juliol".

Aquesta esperada sentència donava per acabat el procés judicial i polític més important dels darrers anys a la nostra Comunitat Autònoma: el cas Túnel de Sóller. Enrere quedava l'obra d'enginyeria més caòtica del segle XX, unes inacabables pròrrogues administratives i un concessionari arruïnat i embargat. I per si faltaven ingredients al judici, entre els inculpats, a part d'ex-consellers, hi havia com a màxim protagonista el propi ex-president del Govern Balear, Cañellas.

L'escàndol havia sorgit mesos enrere, arribant fins i tot a Madrid. En una operació de cirurgia estètica el propi José María Aznar va obligar a dimitir del seu càrrec alaleshores president Cañellas. Aquesta dolorosa dimissió, arrossegà el PP balear a una lluita fratricida, que provocà el cadaver polític d'en Cristòfol Soler, l'expulsió del seu grup de Joana Maria Vidal i la designació d'un tercer president de Govern, Jaume Matas, en poc més de vuit mesos.

La sentència fou prou clara i deixà tothom al seu lloc. Per una banda, es varen absoldre els acusats dels delictes de prevaricació continuada, és a dir, que el Tribunal va creure que la concessió de les obres del Túnel es va fer legalment. Però per altra banda, es va declarar provat que Cañellas havia comès delictes de suborn i que tan sols el pas del temps li atorgava la prescripció de la condemna. Va quedar clar així que l'ex-president havia acceptat els 50 milions donats pel caducat constructor Antoni Cuart. Fins aquí i com a ciutadans, res a comentar. Les sentències judicials s'han d'acceptar i respectar, així com el dret a apel·lar al Tribunal Suprem que tenen ambdues parts, és un dels principis del reglament democràtic.

A vegades però i aquest és un exemple, l'ètica pública no sempre va lligada al codi penal. Per això no es pot admetre que a Gabriel Cañellas li faltàs temps per treure pit i manifestar en to desa-

L'advocat defensor de Cañellas llegint la sentència

fiant, que quedava demostrada la seva innocència i restablert el seu honor. Fins aquí podiem arribar! Si precisament el que va demostrar la sentència és la seva culpabilitat i l'únic que es va posar en dubte fou el seu honor. Un suborn és una de tantes formes de corrupció, ara o faci déu anys enrere.

Actualment, un cop passat l'estiu i el moment de les declaracions en calent, la sentència té encara conseqüències polítiques més greus. Gabriel Cañellas, després de mesos per poder reflexionar, no ha estat capaç de dimitir dignament. Segueix aferrat a la seva acta de diputat parlamentari i als seus càrrecs del partit. Sembla idò, que vol ofendre encara més els sentiments dels ciutadans d'aquesta comunitat amb la seva presència pública. I tant preocupant, o més, és encara l'encoratjament que li donen els seus fidels i idòlatres seguidors, que demanen i reclamen el retorn de l'antic règim canyellista. Novament es preveu un camp de batalla dins el PP balear. El vencedor és incert però el resultat de la lluita sempre serà pitjor.

La sentència fou clara: va existir suborn i el va cometre Gabriel Cañellas.

Per favor, se'n vagi Sr. Cañellas i permeti que la gent honesta d'aquestes Illes oblidí dia a dia que tinguérem un President corrupte. Ja ho sap, qui va a Aliorna, no torna. ▢

**A tots els lectors,
anunciants,
subscriptors i col.laboradors
que fan possible
A VISTES DES POBLE
MOLTS D'ANYS i FELIÇ 1998**

DIETARI DE FETS I FESTES

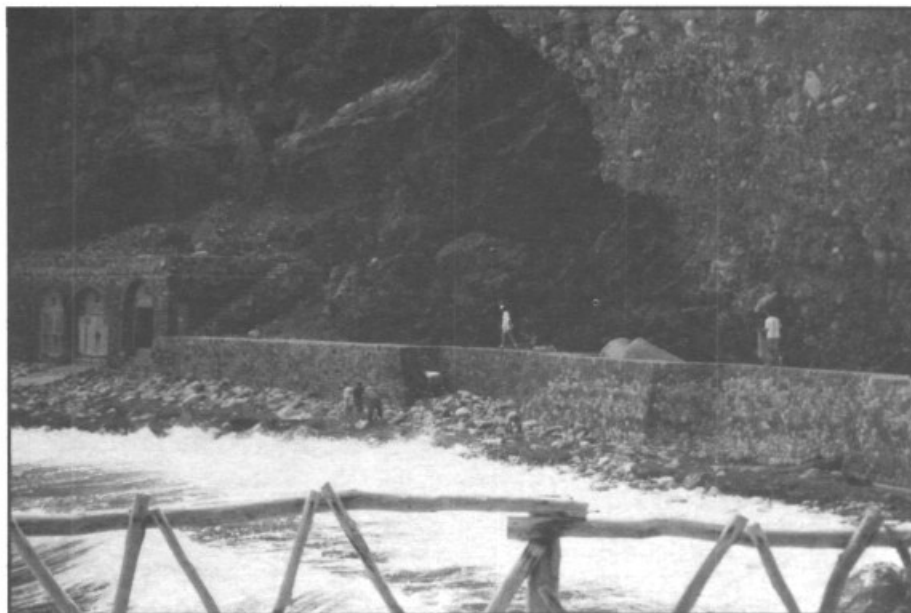
NOTÍCIES D'AQUÍ

JULIOL

1

A la secció "Especial Municipis Costers" que publica el diari "El Dia del Mundo" el nostre Batle fa una sèrie d'explicacions sobre el nostre poble. Diu en Tomeu que el nostre municipi rep més turisme en s'hivern que en s'estiu i que bona part de la població treballa en aquests sector. Diu el diari que el Batle Pericàs ha lluitat per tenir a punt un catàleg complet de camins de muntanya, que puguin servir com a instrument per a la promoció dels visitants excursionistes i que serveixi també per donar solució als problemes que tenen els propietaris de finques, per les quals passen els camins de muntanya. Aquest catàleg serà inclòs en les Normes Subsidiàries dels municipi actualment en redacció.

Segueix l'article amb les explicacions del Batle damunt

Acondicionament de la platja

les millores que s'han fet a nivell d'empedrat de carrers, etc... i xerra de les properes Serenates Guitarrístiques com aconteleixement musical que atrau cap a Estellencs a nombrosos turistes amants de la música.

Pel to de l'article hom diria que ja ha començat la campanya electoral.

4

Avui ha tingut lloc el sopar de dones d'aquest mes.

Han anat a sa Cafeteria i després, com ja és habitual, a sa Gabi a seguir la gresca... porten una marxa!

5

A les vuit i mitja del mati d'aquest dissabte, han davallat a la cala uns 17 voluntaris per tal d'arreglar la platja. Un cop feta la feina l'ajuntament els ha convidat a menjar i el bar Sa Punteta ha posat el beure. S'agraeix l'esforç de tots

per tal que sigui més fàcil l'accés a la cala.

8

Finalment avui han arribat els operaris que han de començar les obres a la carretera de l'entrada del poble. En un principi el Batle els ha dit que no comencessin les obres, ja que el consistori opinava que l'estiu no era el moment de començar-les. Finalment els enginyers responsables l'han convençut que anirien amb molt de compte per tal de destorbar el mínim el tràfic rodat a la carretera... sigui com sigui ja era hora que arribassin!

11

Avui a les sis d'horabaixa un grup de joves, que no varen poder venir a col·laborar el dissabte, s'han trobat a la cala per tal de participar també en l'acondicionament de la zona. Vagi també per ells l'agraïment de tots.

De totes maneres no falten veus que opinen que aquestes tasques haurien de ser responsabilitat d'alguna de les administracions.

Al la premsa d'avui ens expliquen que s'ha presentat la "Guia de la Serra de Tramuntana", publicació

Enderrocament de l'antic marge

DIETARI DE FETS I FESTES

"Gent divertida" visita Estellencs.

que fa un recorregut exhaustiu per la geografia dels disset municipis de la Serra (inclòs Estellencs, és clar!). Elaborada per iniciativa del Consorci 5B han col·laborat en la seva redacció el Consell Insular i el Govern Balear.

12

Torneig de Truc de sa Cafeteria. Hi participava també gent de fora, però el premi ha quedat a Estellencs ja que han guanyat en Mateu S'Esporlerí i el seu consogre.

14

Segueixen les obres a bon ritme... hi ha hagut alguna petita destrossa però sense passar a majors.

15

Avui era un gran dia per al Poble perquè esperaven la visita d'en Matas... però no ha vingut.

Els que sí han comparegut han estat sa "Gent Divertida" un grupet de gent major que han vingut de visita amb autocar; la moguda estava organitzada per "Telenova". Com que el Batle ja estava en disposició de rebre visites els ha donat la benvinguda en el nostre poble i ha estat un xic de-

partint amb ells.

16

Ha tingut lloc es funeral per D. Bartomeu d'es Collet. Al Cel sia.

26

Aquest matí una senyora s'ha quedat tancada en els WC de la cala. Per sort ha reaccionat ràpidament llewant un bocí de fusta de la porta i ha pogut sortir tot d'una

27

Avui han batiat en S'Arañó IV, es a dir a en Mateu petit.

30

Un helicòpter ha passat tres pics a vol ras per damunt de les teulades del poble... impressionant!

AGOST

1

Avui ha quedat constituït a Estellencs el "Col·lectiu F/22". Es tracta d'un grup de gent interessats en la fotografia i que es reuniran per a dur a terme aquesta activitat artística.

L'enhorabona a tots els seus components per la iniciativa i al seu promotor en Joan Palmer.

De vespre hi ha hagut el "sopar de dones" al bar de sa Punteta a la cala... la novetat (i la sorpresa per a moltes) ha estat que a les postres ha aparegut un pastís amb una forma ben estranya, pel que s'entén normalment com un pastís. Per acabar-ho d'adobar, després ha comparegut un al·lot que semblava d'entrada un "geo", però que de sortida s'ha quedat quasi nu després de fer un "striptease", això sí, bastant professional... esperam que la revolució femenina de les últimes dècades no quedi només en aquestes manifestacions.

15

Aquest migdia hi ha hagut una baralla a l'aparcament de la cala... ja se sap! molta calor, problemes per aparcar i algunes persones que no saben mantenir el control damunt elles mateixes. Una pena.

16

Han fet a la cafeteria una festa de JB, que és una marca de whisky... Diuen

que la festa consistia en beure d'aquest producte i, quan més bevien, més regals els hi feien, viseres, tovalloles, etc. Ens diuen que hi ha hagut molta participació i que ha estat "estupendo".

21

Un jove alemany de tots conegut, en Tomàs Blank, en tirar-se de sa Punteta s'ha fet mal.

Li han prestat els primers auxilis un metge, que havia arribat en barca des de Banyalbufar, i després ha vingut també una ambulància. Per sort a la fi no ha estat tan greu com en un principi es temia.

El diari "Balears" entrevista avui al nostre Batle i metge, en una secció referent als gusts culinàris dels diferents entrevistats. Diu en Pericàs que li agrada la cuina mallorquina i que el seu plat preferit és el tumbet (encara que sabem que no li agrada el pebre vermell), diu que li agrada el vi de Binissalem i el de la Ribera del Duero, que tots les postres li van bé (llépol!) i que li agrada molt la bona taula però que no li agrada cuinar... Idò, ja ho sabeu!

22

Avui horabaixa ha fet una tempesta de quatre llamps i a qualche banda li ha amollat una barrumbada. A Alcúdia s'han romput els tres generadors i tota Mallorca s'ha quedat sense llum. A Estellencs, per ésser el poble més petit de s'illa, s'ha torbat sis hores i mitja, però ja està bé així.

A través de l'ajuntament ha arribat a la comissió de festes un escrit sol·licitant que enguany, com a part de l'activitat de ses festes, es torni a repetir el concurs de paelles que tant d'èxit ha tingut en anteriors ocasions. Sembla però que el programa ja està enllestit i serà difícil de modificar. El més interessant d'aquesta notícia és que els promotors de la

DIETARI DE FETS I FESTES

La Banda d'Algaida al Triquet

que està fent l'obra d'accés a la carretera i ha provocat greus danys en una zona que ja va ser utilitzada com a abocador, (amb permís de la Conselleria de Foment, l'any 1994 quan les obres a la carretera), però que després d'això estava dins un projecte de regeneració d'aquest enclavament. En fi, un nou desgavell ecològic en un indret protegit per la Llei d'Espais Naturals, que sembla, però, que està essent investigat a hores d'ara per la Direcció General de Carreteres

27

REPICAR DE CAMPANES, CARRERS ENRAMELLATS; ESPIRIT DE FESTA PER TOTS ELS COSTATS.

Així comença la salutació que el nostre Batle ens fa a la primera pàgina del programa de les Festes de Sant Joan Baptista d'enguany i així és el poble en aquest primer dia de les nostres festes.

Avui matí han començat les festes amb sa pintada del mural a plaça. Tots els nins han disfrutat pintant el mural i qualche cosa més.

D'horabaixa s'ha inaugurat l'exposició de fo-

sol·licitud han aconseguit unes seixanta signatures per donar suport la proposta... cosa que reafirma la idea que tots tenim que aquí ens mobilitzem només quan es tracta de diversió.

El "Diario de Mallorca" d'avui, ens explica que La Mancomunitat de Tramuntana, a la qual com ja sabeu pertany el nostre municipi Juntament amb Banyalbufar, Esporles i Puigpunyent, considera que l'empresa concessionària de la recollida dels fems fa una feina molt deficient ja que no netegen els contenidors per dintre i per fora, com és preceptiu, i, a més la recollida de trastos vells i fems no es fa tal com s'havia pactat. Els d'Estellencs mos vàrem queixar també que el servei de neteja a les festes de l'any passat va ser molt deficient i també que, a vegades, els contenidors queden amollats i rodolen per avall quan fa vent. A mem si aviat notam millores en les deficiències esmentades.

23

Després de molts d'anys ha tornat en el poble na Maruja Gonzalvez. Aquesta senyora, ara fa quaranta anys, va estar treballant a

S'Estanc. Hi ha molta de gent que hi tenia amistat. Ha passat uns dies per aquí i ha anat per tot recordant els vells temps amb uns i altres.

26

Diu "El Día del Mundo" en la seva secció de part forana d'avui, que està previst que les obres d'accés per carretera a Estellencs finalitzin en el mes de novembre.

Afegeix la nota que aquesta reforma, que am-

plia la calçada i minva la sinuositat d'alguns revolts, permetrà una entrada molt més fluida en es poble. D'això s'en diu utilitzar la lògica!

Pel mateix diari i secció ens assabentam que hi ha hagut un abocament de terra en una extensa zona al costat de la carretera Estellencs - Banyalbufar, a la zona de s'Algar a la Punta de Son Serralta.

Aquest abocament ha estat realitzat per l'empresa

Ses madones amb el frit cuinat

DIETARI DE FETS I FESTES

Cucanyes a plaça

tografies a càrrec del Col·lectiu F/22. Tothom ha quedat bocabadat per la qualitat de moltes de les fotografies exposades.

A les vuit del vespre Concert a la plaça d'Es Triquet. Era el primer pic que es fela un acte en la recent renovada plaça.

Actuació dels nins a plaça

Hem de dir que l'experiència ha estat magnífica, no tant sols perquè la Banda de Música d'Algaida va posar el cor i l'ànima en la seva actuació sinó també perquè l'entorn, l'acústica del lloc, l'absència de cotxes i de renous i la gran aflluència de públic varen fer que fos un acte molt especial.

I un cop acabada la música ha arribat l'hora del "Pregó"... enguany l'ha fet en Joan Carrero de S'Ollivar. Ha estat una pena la poca assistència de públic, la poca il·luminació i el renou de gent i alguns vehicles que anaven passant per davant l'Ajuntament. Això sí, el pregó ha estat molt bé i ha rebut forts aplaudiments per part dels assistents.

I al vespre hi ha hagut el sopar que han fet "ses madones"; tothom s'ha dut el plat i la forqueta per menjar un frit que ha estat excel·lent; no hi ha faltat de res ni sal ni coent i per beure una bona sangria. Ha estat estupendo.

La "Verbena Camp" ha inaugurat els saraus nocturns... molta ballera i un gran ambient amb música per totes les edats.

28

Jornada de ginkama, ping-pong, futbol, tennis, jocs a plaça pels nins... gent amunt i avall dins un ambient de festa que és el que toca en aquestes dates.

Al vespre el grup de Teatre de Consell ha representat l'obra "Es marquès de sa Rabassa" amb gran èxit d'assistència i gran èxit artístic. Hem enyorat, però, veure els "nostres" actors i actrius de comèdia... mem si l'any que ve s'animen!

29

De bon matí "La Lira" mos ha despertat amb la música, encara que enguany no ha fet massa renou. Després han fet l'Ofici i s'ha ballat l'Oferta i, com cada any, el refrigeri a l'Ajuntament que era molt complet; hi havia de tot i molt a la sala de dalt, i per acabar un geladet i tothom a dinar i una mica de migdiada per agafar forces pel vespre.

S'horabaixa ha vingut un grup de "Teresetes" d'Esporles que ha estat magnífic... els nins han disfrutat molt.

Una representació de l'ajuntament ha davallat avui d'horabaixa cap a Palma per assistir als funerals del promès de na Lali, la secretària de l'ajuntament. Ahir la notícia de la mort d'aquest jove, en Jaime Palmer Arrom, ens va colpir a tots i des d'aquí volem enviar el nostre més sincer condol a n'Eulàlia Mas.

Al vespre hi va haver "Boleros" pel grup d'Esporles i, al final, un parell d'esportanis estellenquins que ho feren prou bé. En Joan de sa Fabrica encara va fer dos balls amb una agilitat increïble; per molts d'anys. Llavors com cada vespre varen seguir posant música i a ballar s'ha dit!... però un poc més animat que els boleros.

30

Avui matí les festes es traslladen a la cala amb la pesca

DIETARI DE FETS I FESTES

La Lira Esporlerense el dia del Patró

i després els Jocs a la mar.

D'horabaixa a la Gran Final del Trofeu "Sa Garrova" els blaus s'han imposat per golejada als Verds i queden com a campions d'enguany.

I més tard es reuneix la gent gran a la casa de cultura en la seva festa-homenatge. Hi va haver berenar i ball... semblava que els homes que hi havia varen estar molt sol·licitats per part de les dames assistents, molt més nombroses. Després i com a record de la festa, es va fer una sessió fotogràfica els resultats de la qual han deixat molt satisfets als majors que hi varen participar.

Al vespre hi va haver la verbena, que de cada any comença més tard. Eren les dotze i mitja o una menys quart quan es varen decidir a començar i hi havia gent que ja feia devers dues hores esperant a plaça que co-

mençàs la música, però és clar, aquesta gent no és la que balla perquè a la una o una i mitja ja apleguen per anar a dormir. Renou re-

nou, lo que se'n diu renou n'hi va haver fins a les vuit de la matinada.

31

Avui s'han fet les finals de ping-pong, tennis i truc.

En el tennis han jugat n'Alberto Anguera que ha guanyat a n'Oriol Bestard... ha estat molt bé però hem trobat a faltar en Manolo Oliva que ja ens tenia habituats!

A la final de ping-pong en Toni Salvà va guanyar n'Esteve Bestard, a remarcar l'absoluta falta de públic en aquesta final; per sort ens queda la notícia gràfica d'un dels esforçats membres del col·lectiu F/22 que han "cobert" tots i cada un dels moments de les nostres festes. Vagi des d'aquí la nostre felicitació a tot el col·lectiu fotogràfic per la feina efectuada aquests dies.

En es truc varen arribar a la final les parelles formades per en Jaume Domenge "Jaumet" i en Joan Vidal d'el forn, i per en Teo Vallori i n'Andreu Elias de Quirós que varen ser els que, finalment, varen proclamar-se campions. El concurs de pesca va ser guanyat per la pare-

lla formada per en Sion i en Biel.

Devers les deu i mitja han fet un "espectacle de varietés" fet per la gent del poble, els "esquetch" dels nins han estat lo millor; com sempre la plaça era plena i, en acabar, s'ha fet el lliurament de trofeus als guanyadors de les diferents competicions. En l'apartat de fotografia el trofeu "A VISTES DES POBLE" va ser per na Sefa Terrassa.

A les 12 han fet sa traca final.. **MOLTES GRÀCIES I MOLTS D'ANYS !!!**

SETEMBRE

2

Avui, ja recuperats de les festes amb la plaça i els carrers quasi tots nets, a migdia ll va amollar una bona tromba d'aigua que ho va deixar tot ben net, va fer devers mitja hora aigua de bimbolla

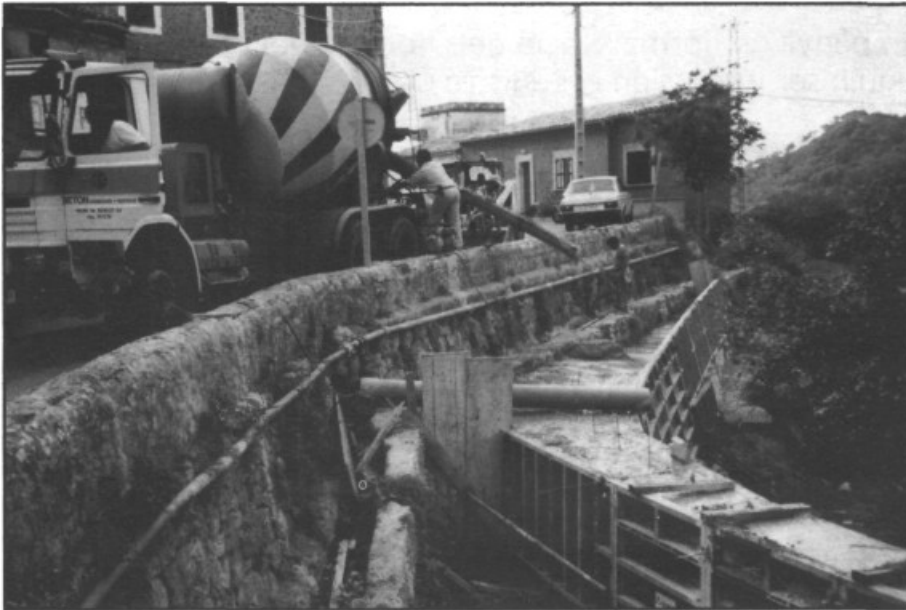
3

Al diari "El Dia del Mundo" trobem una notícia, molt important i, en part, esperançadora. Es diu que el Govern Balear rebutja el pro-

Els guanyadors del Trofeu "Sa Garrova"

DIETARI DE FETS I FESTES

Obres d'ampliació del pont

jecte de Costes per l'extracció de 18 milions de tones d'arena del litoral mallorquí. Però encara que per una banda la Conselleria d'Agricultura i Pesca anuncia que presentarà al·legacions al projecte, per l'altra surt el Conseller de Medi Ambient Sr. Ramis dient que no coneix exactament el projecte i que s'ha d'esperar el que indiquin els estudis d'impacte ambiental. Sembla que al Conseller Ramis el que li preocupa només és que s'enduguin l'arena a Castelló quan, a part d'això li hauria de preocupar que es destrossin arenals verges del fons de la mar d'Estellencs i Banyalbufar.

Com que és el Batle d'Alcúdia i allà els falta arena, el que passa és que deu voler endur-se-la cap allà.

6

La cala avui estava divina... la mar calmada, l'aigua molt neta i molt fresca i es veien molts peixos que voltaven per allà. Molta gent, en davallar feien aquest comentari... "quan està així ja pots passar d'es Carlb!"

12

"Diada de Mallorca"... aquí només s'ha notat perquè

han posat dues banderoles a cada banda del poble... diuen que han sortit força cares ja que sembla que cada ajuntament de l'illa, tant si són municipis petits com grans, ha hagut de pagar 80.000 pts. per participar a la festa. Sembla que una representació de l'Ajuntament, encapçalada pel Batle, ha assistit als actes commemoratius de la Diada que s'han fet a Palma.

Pensant que les festes no havien acabat, uns quants nins varen confondre el sostre i la capota d'un cotxe aparcats amb el cadafal de plaça. Feren la millor i més contundent actuació de totes les festes: un frenètic "zapateado" damunt la xapa metàl·lica. El resultat fou, un propietari indignat, els nins castigats durant un mes i els pares pagant una feta de plinyol vermell.

15

A partir d'avui els nins que van a escola a Esporles tindran un bus propi el matí a les vuit trenta i aquest mes tornaran a la una i mitja. Llavors tornarà a les quatre i quart quan els nins surten d'escola.

S'horabaixa han ce-

lebrat el funeral per na Yolanda, sa dona d'en Tomeu d'es Pastor. Descansi en pau.

Al plenari d'avui ha presentat la dimissió na Magdalena Palmer, al·legant motius personals... Ja ho val aquest PP té moltes dimissions; bono mentre no sigui el Batle mos anirà bé.

16

Avui devers les quatre i mitja ha fet una barrumbada d'una hora de durada i han caigut 42 litres, llavors ha sortit un sol i uns cargols de pel·lícula.

17

Aquesta matinada ha caigut un pedregot per darrera es cementiri; no ha passat res però ha fet molt de renou.

Han començat les obres del pont, a partir de la base de ciment. Els comentaris generals són que no se veu massa clar com quedarà això. No hi ha massa confiança i manco després de les grans crítiques que ha provocat, amb tota raó, el marge que estan fent a l'entrada del poble. Sembla mentida que en una terra de tradició antíquissima de cons-

truició de marges i on actualment tenim per sort encara molt bons marjadors, hàgim de veure aquest bunyol.

18

En el dia d'avui mos ha visitat el conseller de Medi Ambient Sr. Ramis; recordau... és el que vol endur-se l'arena cap a Alcúdia... ai! ai! ai! Ha tingut una reunió amb els membres del consistori i després han fet una ràpida visita a la cala.

19

Es graciós!.. Avui al diari diuen que va venir a visitar-mos el Conseller Ramí. Quan miram la foto veiem que no és el que va venir ahir... Resulta que ahir va venir en Ramis que és el Conseller de Medi Ambient i no en Ramí que és el d'Economia. Tanmateix com que tots vénen per "comprovar les necessitats que té plantejades el municipi" la notícia quedava igual i suposem que les possibles solucions també. □

Dietari

de fets i festes

Coordina:

Cati Jover

Col·laboren:

Associació Cultural
Associació de Veïns
Equip de Redacció de
"A Vistes des Poble"

ES FA SABER

El CIM ha iniciat una campanya de normalització dels noms propis perquè els ciutadans puguin ser inscrits en el Registre Civil en català

Què noms?

"Ets d'aquí, noms així!" és el lema central de la campanya.

"Tenir el nostre nom en la nostra llengua és un signe de normalitat, un indicador d'on hem nascut, ara canviar-lo és fàcil" expliquen els seus impulsors

A VISTES DES POBLE.-

"Què noms?" és una pregunta molt simple que amb freqüència té una doble resposta. Molts de mallorquins contestaríem Margalida, Coloma, Aina, Miquel, Jaume, Francesc, Bernat, Bartomeu o Llorenç, però en el Document Nacional d'Identitat no és aquest el nom que hi figura. Oficialment nomem Margarita, Paloma, Ana, Miquel, Jaime, Francisco, Bernardo, Bartolomé i Lorenzo.

És per això, que el Consell Insular de Mallorca (CIM) ha iniciat una campanya d'impuls a la normalització lingüística dels noms propis que vol arribar al major nombre de ciutadans possibles i, de forma especial, als més joves i als qui han de ser pares aviat.

En els darrers anys han estat moltes les persones que han seguit els tràmits necessaris per tal de canviar-se el nom, és a dir, traduir-lo al català. El servei lingüístic del CIM s'encarrega de donar assessorament a aquelles persones interessades o que telefonin al 714257.

Normalitzar el nostre nom no presenta veritablement gaires traves, especialment si s'ha nascut abans del 9 de gener del 1997, data en què ja era possible la inscripció del nom en qualsevol llengua de l'Estat. En aquest cas n'hi ha prou a anar al Registre Civil on s'està inscrint amb el llibre de família i manifestar el desig de traduir el nom.

Els més joves, els nascuts després del 4 de gener de 1977, ho tenen una mica més difícil. En aquests casos ja no es tracta d'una simple traducció, sinó que s'ha de demostrar documentalment que es fa ús del nom que vol fer oficialment. Així, el pare i la mare han de presentar cinc documents que acreditin l'ús del nom en català —per exemple la llibreta d'estalvis, carnets d'associacions i clubs, la llista de l'escola o els sobres de correspondència. En aquest cas, a més del pare i la mare hauran de signar dos testimonis.

Una vegada ja es té el nom normalitzat al Registre, la següent passa es posar-lo correctament als documents oficials, com el DNI. Amb la resta dels documents s'ha de presentar la partida de naixement amb el nom traduït.

Seguidament, ja es podrà fer el canvi en tots els documents que es vulguin només amb la presentació del DNI nou. Per exemple, per tal de canviar el nom del carnet de conduir s'ha de presentar

el DNI amb el nom canviat i un imprès que proporciona la Prefectura de Trànsit.

La campanya del Consell Insular de Mallorca destaca que *"així com els llinatges solen indicar l'origen familiar, la forma del nom és un indicador d'on hem nascut, quina és la nostra cultura i la nostra llengua..."* Els impulsors de la campanya reconeixen que hi ha una inèrcia social que fa que continuï el divorci entre els noms populars i els oficials. □

I per canviar els llinatges?

Cada llengua té els seus propis noms i llinatges i la seva pròpia forma d'escriure'ls i usar-los, però aquí fa molt estrany trobar-se amb freqüència amb casos, com Viñas, Cañellas, Llaneras, Quetglas, Perpiñá, Sancho, etc... amb una grafia castellanitzada. Si es volen canviar per Vinyes, Canyelles, Llaneres, Quetgles, Perpinyà, Sanxo, etc.. s'hauran de seguir uns tràmits diferents. L'interessat s'haurà d'adreçar al Ministeri de Justícia, que pot autoritzar el canvi previ expedient instruït en forma reglamentària.

No obstant això, *"l'únic amo de cada cognom és la persona que el porta, i per tant, a ella pertany de decidir la reforma o el manteniment de la grafia considerada incorrecta. Per dialectal i per bàrbara que sigui l'escriptura d'un llinatge, el qui l'ha rebuda dels seus avantpassats pot tenir motius ben respectables (quan aquests siguin més que d'ordre sentimental) per a mantenir-la"*. (Francesc de Borja Moll, *Els llinatges catalans*).

RESTAURANTE BAR

SERVICIO PERMANENTE
DE 9 A 20 HORAS

COCINA INTERNACIONAL
ESPECIALIDAD EN BODAS
COMUNIONES Y BANQUETES

ABIERTO TODO EL AÑO

Mirador Ricardo Roca

CARRETERA ANDRAITX - ESTELLENCHS
MALLORCA

PARA RESERVA DE MESA
TEL. 618527 - ESTELLENCHS

Telf: 618550 - 618529

Fax: 618511

HABITACIONES CON VISTA AL MAR
BAÑO - TERRAZA
AGUA CALIENTE Y FRIA
CALEFACCION CENTRAL
SERVICIO ESMERADO
COCINA SELECTA

ESTELLENCHS
(Mallorca)

PROTAGONISTES

L'Historiador **Ramon Rosselló Vaquer** acaba de publicar un recull de "notícies" referides a la història medieval del nostre poble, segles XIII - XVI.

Noticiari d'Estellencs

Aquesta publicació representa la primera recuperació del nostre passat.

"1527, 20 de març. El procurador del convent de la Mercè de Ciutat reclama als jurats d'Estellencs 2 lliures per a la celebració de certes misses"

A VISTES DES POBLE.-

Amb molta satisfacció per part nostra, volem donar-vos a conèixer la recent publicació del **NOTICIARI D'ESTELLENCs** a càrrec de l'historiador Ramon Rosselló Vaquer. És un recull molt valuós de tota la documentació consultada i extreta de diferents Arxius i Biblioteques referent a la història medieval del nostre poble. Aquesta és, per tant, la primera publicació que apareix sobre una etapa històrica i concreta d'Estellencs i, per això, ens alegrem profundament i en felicitem l'autor.

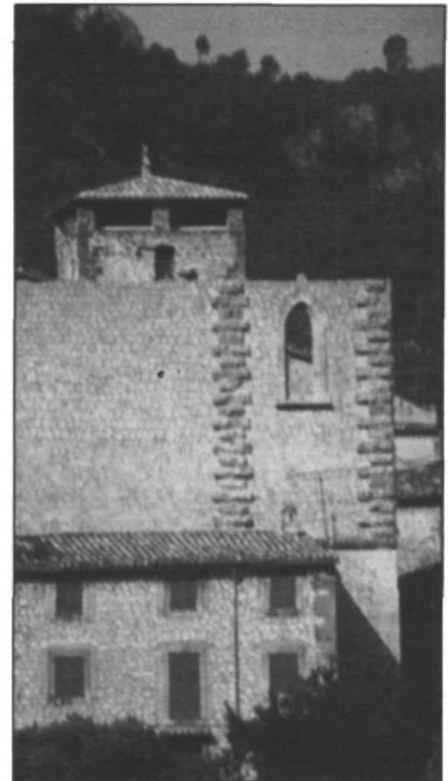
Ramón Rosselló Vaquer (Felanitx, 1944) és un medievalista especialitzat en la història local de les Balears. Ha estudiat temes tan variats com la Inquisició, la medicina medieval, la música, la vida quotidiana i els petits episodis que es van succeir al llarg de tres-cents anys. Ha publicat centenars de títols entre llibres, opuscles i articles, destacant sobremanera la història medieval de la majoria de les viles de Mallorca.

Ja sabeu que la his-

tòria administrativa d'Estellencs sempre va anar unida a la de Puigpunyent, batlia d'on depenia fins al 1836. Per això, mentre en Rosselló Vaquer preparava la Història de Puigpunyent, va separar la documentació que pertanyia únicament a Estellencs i que ara ha volgut donar a conèixer.

A VISTES DES POBLE vol aprofitar aquest magnífic material per obrir una nova secció a la revista en què, per capítols, anirem reproduint íntegrament aquest "noticiari". Com si es tractàs d'un viatge al passat coneixem detalls sobre les grans possessions del terme, el nom dels esclaus, els senyors, què cobrava un escolta d'atalaia, o també sabem que "el lloctinent general comunica al batle de la cavalleria d'Estellencs que Jaume Jofre ha exposat que té un molí fariner, però ara Julià Perpinyà, Jaume Palmer i altres li han pres l'aigua i no pot moldre" (1481, 4 de maig).

Aquesta publicació,

Amb aquest noticiari sabrem des del nom dels esclaus i dels senyors fins què cobrava un escolta d'atalaia

en definitiva, representa per una banda la primera recuperació del passat de la vila d'Estellencs, i per altra, ens ajuda a conèixer i estimar un poc més el nostre paisatge, costums i

patrimoni cultural.

Una vegada més, volem felicitar Ramon Rosselló per la seva immensa labor i agrair-li el permís per reproduir en aquestes pàgines el **NOTICIARI D'ESTELLENCs**. □

BAR - RESTAURANT

MONTIMAR

CUINA MALLORQUINA

ESTELLENCs - Mallorca

Tel.: 618576

Restaurant

SON LLARG

Plaça Constitució, nº 6

Telèfon 61 85 64

07192 Estellencs - Mallorca

El consistori presentà una moció per aturar la reconstrucció del marge de les obres d'ampliació de la carretera d'entrada al poble

La regidora del PP Magdalena Palmer Sánchez va presentar la seva dimissió

A VISTES DEL POBLE.-

La temporada estiuenca, de juliol a setembre, es presentava calma a l'ajuntament. L'estiu, les "Serenates de guitarra" i la preparació de les festes eren motius suficients per presagiar unes sessions plenàries de feina assossegada. I així va ser, a part la sorpresa del Ple de setembre.

En la sessió ordinària del dia 4 de juliol es va anular, per requeriment de la Delegació de Govern, l'acord plenari del dia 7 de març aprovador de l'oferta de treball públic per a 1997, en compliment de les restriccions pressupostàries marcades a nivell estatal.

També es va modificar el reglament d'utilització dels locals i/o espais Municipals, on s'ha afegit que l'Ajuntament no es farà responsable dels desperfectes o robatori que puguin sofrir els objectes o materials que hagin estat col·locats pels propietaris en els locals o espais municipals.

Després es va presentar l'ordenança reguladora de l'impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana, que va ser aprovada per unanimitat.

Un dels punts importants de l'Ordre del Dia era l'adjudicació del Pla d'Obres i Serveis del C.I.M. per a 1997. Aquest punt però, va quedar damunt la taula a causa de deficiències en la documentació administrativa presentada pels licitadors. El Batle digué que es convocaria un ple extraordinari en els propers dies per adjudicar les obres.

En l'apartat de Precs i preguntes, el Batle, va comunicar que s'ha demanat el suport del Govern Balear per la concessió de la Medalla al Mèrit Civil per a Juan Carrero de S'Olivar.

Després, contestant preguntes d'anteriors plenaris, el Batle va informar:

- que el problema del renou de la de-

puradora és més complex del que s'esperava i requereix unes actuacions amb costs elevats.

- que s'han fet ofertes a diferents propietaris per comprar terrenys destinats a aparcaments, però de moment no es tenen respostes.

- que, en referència al Pla d'Obres i Serveis per a 1998, la rehabilitació de les cotxeres anirà encaminada a aconseguir un local a la part de dalt i un magatzem a la part de baix, amb una escala que connecti els dos pisos. L'oposició per la seva part va presentar algunes qüestions més:

- Referint-se a les Serenates Guitarrístiques demanaren que s'abaratissin els preus, sobretot els dels abonaments. El Batle contestà que es miraria d'ajustar-los una mica més.

- Referint-se a les alcoves públiques, va recordar a l'equip de govern que encara no estan arreglades i que suposen un seriós perill, especialment en aquests mesos d'estiu. En Tomeu Pericas va respondre que ja feia mesos que l'Ajuntament havia demanat a Costes que solucionés el problema i que aquest seria un tema que es tractaria amb al President Matas i amb el

Conseller de Medi Ambient en la prevista visita oficial.

- Referint-se a les obres de Can Pruaga, va demanar si s'havia fet la inspecció de les obres. Paquita Bauzá respongué que l'arquitecte municipal va fer un informe segons el qual les obres que s'han fet fins ara coincideixen amb la llicència atorgada.

- L'oposició també va sol·licitar informació en relació al tema de les NN.SS., i el Batle va respondre que s'havien detectat unes deficiències en el material presentat per l'empresa ESTOP (treball de camp) i que això determinaria un retard de dos o tres mesos.

- Per acabar, l'oposició va demanar qui està regulant la gestió del varador i el Batle contestà que, de moment, ningú ja que, encara, Costes no ha donat la concessió sol·licitada.

El dia 15 de juliol es varen celebrar dues sessions. La primera extraordinària on s'adjudicaren les obres del Pla d'Obres i Serveis 1997 pel soterrament de cablejat, a l'empresa "Pavimentos Quimipres Baleares" pel preu de 16.900.000 pessetes.

La segona, extraordinària i urgent, per

CRÒNICA MUNICIPAL

condemnar l'assassinat de Miquel Àngel Blanco Garrido, i manifestar solidaritat a la seva família.

El dia 30 de juliol va tenir lloc una altra sessió extraordinària i urgent per sol·licitar la inclusió del Pla d'Obres i Serveis per a 1998.

El Batle explicà que aquest projecte (reforma de les cotxeres) neix amb la intenció de revitalitzar el poble i fomentar el desenvolupament d'activitats agrícoles i també perquè de cara a l'aprovació de les NN.SS., resulta interessant. El grup IDEES mostrà la seva disconformitat amb el projecte al·legant que és poc definit, que no està clar com s'articularà un local comercial amb un museu i que tot això sigui al mateix temps un espai públic. També varen al·legar que a més, la zona en qüestió es troba en una àrea que encara han de definir les NN.SS. i tornaren a insistir que s'hauria d'haver reformat l'antic escorxador i intentar tancar definitivament les obres del punt verd.

El Batle va aclarir que l'obra no implica cap augment de volum i que les NN.SS. no afecten el que es faci amb l'edifici; va dir que s'ha entrat en converses amb els propietaris de finques i la Conselleria d'Agricultura, per aconseguir una denominació d'origen per als productes d'Estellencs, i que en relació a l'explotació del local ja es signarà un conveni amb el subjepte que hagi de fer l'explotació.

L'expedient de sol·licitud s'aprovà amb els vots favorables del PP i l'absència del grup IDEES.

En la sessió ordinària del dia 1 de agost es va aprovar per unanimitat el Reglament de Règim Interior del Cementiri d'Estellencs i el Padró d'Exaccions Locals.

Després, també per unanimitat, es va votar una moció que insta la Conselleria de Foment i la Comissió de Patrimoni, a aturar la reconstrucció del marge de les obres de millora de l'accés al municipi, ja que l'ajuntament considera que el que s'està fent és més una paret de pedra que no un marge.

En l'apartat de precs i preguntes cal destacar-ne dues del grup IDEES:

- Demanaren informació damunt la

Mesa de Negociació pel Transport Públic, on el Batle va contestar que els alumnes que han d'anar a l'Institut hauran d'emprar el transport normal, mentre que per als alumnes del Col·legi d'Esporles el Ministeri facilitarà un transport escolar.

- També demanaren informació damunt la reunió amb els representants de la Comissió de Patrimoni; el Batle va respondre que la proposta de l'Ajuntament per tal de flexibilitzar les sol·licituds d'obres, va ser rebutjada perquè els tècnics de Patrimoni consideraren que hi havia impediments de tipus legal.

A la sessió ordinària del dia 15 de setembre només estaven presents en Tomeu Pericàs i na Paquita Bauzá pel PP, i na Mariona Ràfols i en Jordi Magrinyà d'IDEES.

Aquest plenari es presentava com molt tranquil, pocs punts a l'Ordre del Dia i gens conflictius, però tenia sorpreses.

La primera va ser una sol·licitud de na Paquita Bauzá (tinent de Batle), manifestant el seu desacord amb la quota de la taxa pel servei de recollida de fems que ha de satisfer el seu establiment, el Petit Hotel de Sa Plana.

Després sense cap problema es varen aprovar, per unanimitat, el Padró d'Exaccions Locals i un conveni amb la Conselleria d'Agricultura per la rehabilitació del Camí Vell d'Andratx.

Tot seguit, el Batle va explicar que hauria volgut afegir a l'Ordre del Dia un nou punt amb tramitació d'urgència, però donat que només estaven presents quatre regidors, proposaria la urgència solament si el grup de l'oposició estigués d'acord.

El punt era, ni més ni manco, que la regidora Magdalena Palmer Sánchez havia presentat, el mateix dia, la dimissió del seu càrrec de regidora per motius personals.

Els regidors de l'oposició demanaren al Batle si el fet de no tramitar la urgència afectaria el normal funcionament de l'Ajuntament i a la negativa del Batle el punt va quedar pendent per al pròxim plenari. □

OPINIÓ

La construcció del mur a l'entrada del poble, sembla que hagi indignat tothom, i amb raó. Em record que fins i tot en Cañellas, li va dir en Bernat Sastre que si qualche dia el tiraven a baix, mai no el tornarien a fer igual, però el antic Batle no li va fer cas.

El nou consistori, que sens dubte procura tenir més sensibilitat amb l'entorn, es va comprometre, en el seu moment, a fer un seguiment especial de la reconstrucció dels marges (sessió plenària del dia 3 de gener 1997). Record com, a les preocupacions expressades per l'oposició, la regidora d'Urbanisme va proposar, fins i tot, de fer unes fotos del marge per tal d'aconseguir que es tornés a fer ben bé igual.

Sabem que el Batle ha intentat aturar les obres sense èxit, sabem també que el consistori, per unanimitat, ha presentat una moció demanant no només que aturessin les obres, sinó que es tornés a fer el marge igual com era, demanant el mateix respecte amb l'entorn, que a tothom s'exigeix a la Serra de Tramuntana. Res, ni cas.

Ara ja està fet, on teníem un marge ara tenim un mur, de pedra, faltaria més, però és un mur. És clar que un marge no és un monument nacional, però és una part molt important del nostre patrimoni històric.

Han fet una escola de margers per no perdre aquest ofici que estava desapareixent i que es valorat com patrimoni cultural de la Serra de Tramuntana, i aquests margers se'ls enduen a Ciutat, on marges no n'han tengut mai.

I aquí teníem un marge, i era un marge preciós i se l'han carregat, com si res. A veure si aprenem d'una vegada.

□ "Pino" Sturmlolo.

CORREU DELS LECTORS

A VISTES DES POBLE

**LLISTA DE CORREUS
07192 ESTELLENCES**

Recomanam als lectors desitjosos de fer una aportació a aquesta secció que s'esforcin a reduir l'extensió de les seves cartes: com més breus, com més condensades, més probable serà que puguem publicar-les. D'altre banda hauran d'anar degudament signades per autors plenament identificats (nom i llinatges, DNI, adreça i número de telèfon). No es publicaran cartes anònimes ni pseudònimes. Tampoc es publicaran aquelles cartes que pel seu to puguin ésser considerades insultants, com així mateix aquelles que pel seu contingut atentin contra el sistema de llibertats públiques i privades que defensa la Constitució i la Declaració Universal de Drets Humans.

A VISTES DES POBLE

respectarà la llibertat d'expressió i la voluntat dels qui vulguin expressar-se en castellà. En qualsevol cas, les incorreccions ortogràfiques o sintàctiques seran responsabilitat de l'autor.

El director d'aquesta revista no es compromet a mantenir correspondència -ni particular ni pública- sobre les comunicacions adreçades a aquesta secció, no es fa responsable dels temes tractats, ni té perquè identificar-se necessàriament amb les opinions exposades.

Demanam que a ser possible les cartes adreçades al "Correu dels Lectors" estiguin escrites a màquina o ordinador per facilitar la seva lectura, interpretació i transcripció tipogràfica. Si no pot ésser, bastarà que la lletra sigui ben clara.

☑ Sobre el "Quadern d'Apunts" i la crítica política a la revista

Benvolgut Sr. Director:

Acollint-me a la convidada que feis al darrer nombre de la revista "A Vistes des Poble" respecte al contingut dels escrits que s'han publicat als sis números apareguts, i sobretot sobre si "Hi ha massa política", me permeti fer els següents comentaris. Quan va néixer la revista "A Vistes des Poble" i vostè la va presentar al públic, va definir en el seu discurs la independència amb que naixia i volia ser, fins i tot va tenir la valentia i sinceritat de dir que la idea era del grup IDEES de la nostra vila. Jo no vaig assistir a aquest acte, però sí vaig llegir l'Editorial del número zero i li puc assegurar que me va agradar, i força.

Com ja he dit, fins avui s'han publicat sis números, i crec que comença a ser hora de fer un balanç del que ha estat fins ara el contingut de les revistes.

Consider en primer lloc que l'opinió del Director apareix massa vegades, a més de semblar que intenta que sigui dogma de fe tot el que diu i de vegades sentència.

Trob també que el "Quadern d'Apunts" sobra, ja que qui més qui manco llegeix la premsa o veu la televisió, i dit això, molts dels editorials queden sense sentit.

Sí crec que va ésser un bon editorial el "Cho" del número zero, però li puc assegurar que no fan gràcia quatre pàgines "d'Apunts" que la majoria, per no dir tots, no es refereixen a escrits apareguts en premsa o televisió sobre la nostra vila, sinó a política bruta d'uns i altres. Tot aquests espai es podria aprofitar per a recordar els usos i costums d'Estellencs, que tantes vegades sembla que els joves volen fer resorgir, titulant-los per exemple "Temps enrrera".

La resta de la revista molt bé, amb el parèntesi de l'opinió de cada un, segons el seu pensar, que s'ha de respectar.

Fins aquí una breu opinió, i també unes breus suggerències, quedant-me tranquil d'haver col·laborat un poc. Però això no deixa que torni al tema d'incloure o no política a la revista, política referida al nostre pa de cada dia, tant als diaris com a les revistes.

Accept que s'ha de fer política CONSTRUCTIVA abans que crítica de tots els esdeveniments que es refereixen a la nostra terra estellenquina, ja que la política avui no crea més que discòrdia, fins ara el que fan uns sempre està mal fet pels altres, i la crítica sempre és dolenta, mai es veu una mica de bona llum. Per ventura, el meu esperit de justícia de la societat i de respecte als altres, me fan veure més lliures les persones que parlen i opinen abans que critiquen. Entenc, per tant, tota política davant d'un fet, després de descobrir-lo, aporta una altra solució o idea, però mai una crítica, ja que pens sempre amb la bona disposició dels altres.

Per acabar, li contaré un fet que va passar dins un cafè de la nostra vila, ara fa un vint-i-cinc anys, i que pot ser ve a compte.

Eren allà les dotze i mitja del matí. Feia poc que havia acabat aquell ofici cantat que cada diumenge es feia, i on el capellà anunciava els sants que duia el parenòstic i explicava l'Evangeli.

Bé, dins el cafè, a una taula, estaven asseguts dos personatges que després varen ser importants polítics a les Balears, i discutien precisament d'aspectes polítics, presents i futurs. Davora, a una altra taula hi havia dos homes vells del poble que parlaven molt baixet, al mateix temps que escoltaven la conversa dels senyors, i de tant en tant, un d'ells sobretot, els mirava i reia.

Un dels senyors va observar aquell fet i va arribar a intrigar-lo, fins que dirigint-se al vell li va dir: "L'amo... què vos reis de noltros?"

El vell li contestà que no. "Déu me'n guard de riure de persona, però no puc deixar d'escoltar la vostra conversa, que me fa molta gràcia, ja que no semblau enterats de què és sa POLÍTICA".

El senyor li digué que era possible, i li demanà a veure si ell ho sabia què era política.

El vell li contestà: "Sí, però no pretenc ser, ni saber de política des de que el meu avi me va dir que:

Sa política és una truja, que és bruta per ella mateixa, i que té setze porcellins i dotze mamelles, de les que només sis, segons jegui de la dreta o de l'esquerra donen llet suficient als que mamen. Pensau, idò, el que fan els altres per a sobreviure".

Amb expressions:

Bartomeu Riera i Palmer.

Sa Plana de Baix

ENQUESTA

QUÈ T'HAN SEMBLAT LES FESTES D'ENGUANY?

Bernat Isern Bauzà
(10 anys)

M'ha agradat molt s'avellanera, ses teresetes i es jocs a sa platja; i el que menys m'ha agradat ha estat es dia des berenar a s'ajuntament, es matí des dia des Patró. Tampoc em va agradar pintar es mural perquè el bocí que em va tocar pintar era només d'un color i molt avorrit. Jo afegiria a ses festes competició de vela, futbol per noltros els nins, excursió en bici, cursa nocturna que és com un maratón però de nit, es pal ensabonat, una festa d'escuma, castells inflables, una guerra de globus plens d'algo, filmar ses festes en vídeo, una gimkama "bruta" amb fang o farina o xocolata, una nit de por i molts jocs més.

Maria Palmer Vallespir
"Sa Madona des Forn"

El que més m'ha agradat de ses festes ha estat es "Show" que varen fer els nins; i el que menys m'ha agradat ha estat sa verbena, perquè trob que hi ha molta gent de fora, encara que entenc que sa joventut també vol divertir-se.

Jo afegiria a ses festes ses "carreres de pollastre".

Margalida Vidal Palmer
"de Can Manuel"

En general m'ha agradat molt tot el que van fer a ses festes i disfrut d'aquestes tot el que puc, mentre me deixi sa feina. Pens, però, que a sa verbena hi ha massa gent, sembla una festa per a sa gent de defora i no per als d'Estellencs.

El que afegiria a ses festes seria més jocs infantils.

Gaspar Suau Tomás

De ses festes m'ha agradat tot!

Pens que ja que s'organitzen ses festes es podrien posar uns "pixaderos" com varen posar a Banyalbufar, perquè arriba molta de gent i embruten per tot.

Jo afegiria a ses festes les paelles, ja que en els dos anys que es va fer va ser una festa molt divertida i "guapa" i també afegiria les "carreres de pollastre" que es feien abans.

Ses "Carreres de pollastre" eren les corregudes que tenien lloc el dia del Patró, en les quals el guanyador era premiat amb una pauma de què penjava un conill o un pollastre. A les corregudes dels nins el premi consistia en una ensaïmada. Les corregudes del dia del Patró eren una activitat festiva molt important, on els participants hi posaven molta esma i hi havia un gran esperit de competició. □

SIMM

SERVEIS INFORMÀTICS
I DE MANTENIMENT
DE MALLORCA

JUAN FCO. PALMER PICORNELL

Calle Capitán Salom, 37
07004 PALMA DE MALLORCA

Tel. 971 - 207156
Fax: 971 - 204908

CARRITERA DE PALMA, S/N.
TEL. 61-85-96 - MALLORCA - 07192 - ESTELLENCHS

PUNTS DE VISTA

Ja fa alguns anys en el sostre de les alcoves públiques de la nostra cala es podia llegir una pintada que deia "ecologistes fora d'Estellencs" i que, a part de ser l'habitual firma i actitud d'alguna gent d'aquest poble davant els que no pensen com ells, era també una constatació de la poca sensibilitat general enfront a la conservació de l'entorn natural.

Sortosament aquesta darrera actitud ha anat canviant al llarg dels anys, gràcies a l'esforç justament dels ecologistes, i ara ens trobam amb una disposició social ben diferent que fa que, almanco, la idea de preservar el nostre paisatge i la nostra natura vagi essent assumida per tots, inclòs pels partits més contraris a aquesta disposició com era el PP fa uns anys.

Ja tots sabem i assumim que la Serra de Tramuntana conservada en tot el seu esplendor paisatgístic originari, és el nostre millor patrimoni, no tan sols el més bo que podem deixar a les futures generacions sinó també l'única possibilitat de desenvolupament econòmic de la nostra zona. Per això no cap dins a cap cap que es separi el que és la conservació de la Serra del que és la conservació de les seves costes i del seu entorn marí, i no té cap sentit que per una banda el Govern Balear, a través de la Conselleria de Medi Ambient, s'ompli la boca tot el dia parlant de conservació de la natura (escoltau la propaganda de l'actual campanya a favor de les Directrius d'Ordenació Territorial... "les illes que volem"...), per després permetre un atemptat ecològic (això sí, que serà culpa "de Madrid" si es produeix) que convertiria el fons marí de la costa del nostre municipi en un desert sense peixos ni plantes marines i amb unes aigües enterbolides i brutes. Ens estam referint, com ja hauréu ben suposat, al projecte d'extracció d'arena que amenaça el nostre litoral.

Ja fa més de tres anys que se'n parla d'aquest projecte. En concret en el nostre poble l'Associació de Veïns a l'agost del 1994, ja es va adherir i va subscriure el plec d'al·legacions (juntament amb l'Ajuntament de Banyalbufar, les associacions del mateix municipi, el GOB i moltes altres entitats i institucions de la nostra illa) que havia fet la Universitat de les Illes Balears, l'Institut Oceanogràfic i el mateix GOB, en contra del projecte

SOBRE L'EXTRACCIÓ D'ARENA DEL LITORAL SUBMARÍ D'AVANT LA NOSTRA COSTA

Sensibilitat ecològica

Mariona Ràfols
Grup IDEES

d'extracció d'arena de la "Direcció General de Costas". Inclús l'Associació de Veïns va programar una conferència informativa amb la presentació d'un vídeo, a la qual crec recordar que varen assistir unes dotze persones...

Bé, no us vull enredar massa amb les anades i vingudes burocràtiques dels diferents projectes, al·legacions i demés; el cert és que, a nivell del nostre poble, des d'una insensibilitat quasi total enfront d'aquest greu problema s'ha passat a una conscienciació bastant important, i actualment, una sèrie de gent està lluitant perquè no s'enduguin l'arena de davant les nostres costes (i aquí hi incloc a l'actual Consistori).

Per suposat, no tots estan convençuts del necessari que és evitar aquest desastre i trobem a la resta de la gent dividits entre la indiferència total i l'habitual immobilitat pessimista del "tanmateix faran el que voldran..."; també potser alguns hi estiguin d'acord, això no ho sé però esperar que no sigui així.

La possibilitat que aquesta secció de la revista em doni la voldria aprofitar, doncs, per estimular i incitar els estellenquins no convençuts o indiferents o pessimistes enfront d'aquest projecte (i també els possibles contraris), que s'informin a fons damunt aquest propòsit d'extracció d'arena del fons marí (al nostre Ajuntament vos donaran tota la informació necessària), que acudeixin a les reunions informatives que es puguin fer al respecte, que, en resum, es formi una opinió que, estic segura, els portarà a afegir-se a la mobilització que el nostre consistori està duent a terme per tal d'evitar aquesta barbaritat.

Us asseguro que no fa falta ser ecologista militant, ni tant sols ecologista simpatitzant per estar en contra del projecte d'extracció d'arena... basta tant sols tenir un poc de sentit comú, sentit comú que inclou una certa dosi de "sensibilitat ecològica" davant un fet que és (com jo mateixa, com a portaveu del grup de l'oposició, li vaig dir ara fa unes setmanes al Conseller de Medi Ambient, mentre xerràvem de les conseqüències de l'extracció d'arena davant la costa) ... "el mateix que tirar un misto encès al mig d'un bosc de pins en ple mes d'agost". □

L'any 1994 es va fer públic per part de la Direcció General de Costes l'inici de l'expedient per dur a terme un projecte d'extracció de 1,7 milions de metres cúbics d'arena del fons marí situat a la costa nord de Mallorca per a la regeneració de platges. Aquest expedient, anava acompanyat d'una memòria-resum d'avaluació d'impacte ambiental a on es demostrava que el dragat de l'arena davant la costa d'Estellencs i Banyalbufar no suposava cap canvi ni perjudici per l'ecosistema de la zona. A finals del mateix any i per mediació de distintes associacions i entitats es van fer una sèrie d'al·legacions i així, aquest projecte va quedar oblidat fins fa uns mesos, quan es publicà a la premsa local i peninsular, que es volia regenerar la platja de Peníscola (Castelló) amb l'arena procedent del jaciment submarí de la nostra costa. De nou va acudir l'alarma i preocupació.

Vagi per endavant el més absolut rebuig de tot el nostre grup municipal a aquests tipus d'actuacions que per donar un benefici caduc a uns pocs, provoca un mal irreparable a uns altres. Evidentment no volem que s'enduguin l'arena d'Estellencs perquè és la nostra, però tampoc la de Santanyí, ni la d'Alcúdia o Peníscola si fes el cas. Tots els experts amb qui hem parlat del tema, ens han informat amb total unanimitat del desastre ecològic que suposa l'extracció submarina d'arena de qualsevol indret i també del mal que provoca la descàrrega del dragat a un altre lloc. Així, estudis realitzats per experts biòlegs, ecòlegs i geòlegs, ridiculitzen l'estudi d'impacte ambiental presen-

SOBRE L'EXTRACCIÓ D'ARENA DEL LITORAL SUBMARÍ DAVANT LA NOSTRA COSTA

Un mal irreparable

Tomeu Pericàs
Partit Popular

tat per a la aprovació d'aquest projecte, el que demostra la poca seriositat que ha tingut i et fa sospitar fins a quin punt es pot manipular un estudi per tal d'aconseguir un fi. És necessari un estudi integrat de tot el conjunt, en lloc de la realització d'estudis parcials d'impacte ambiental. S'ha de tenir un punt de vista més ecològic i menys tècnic.

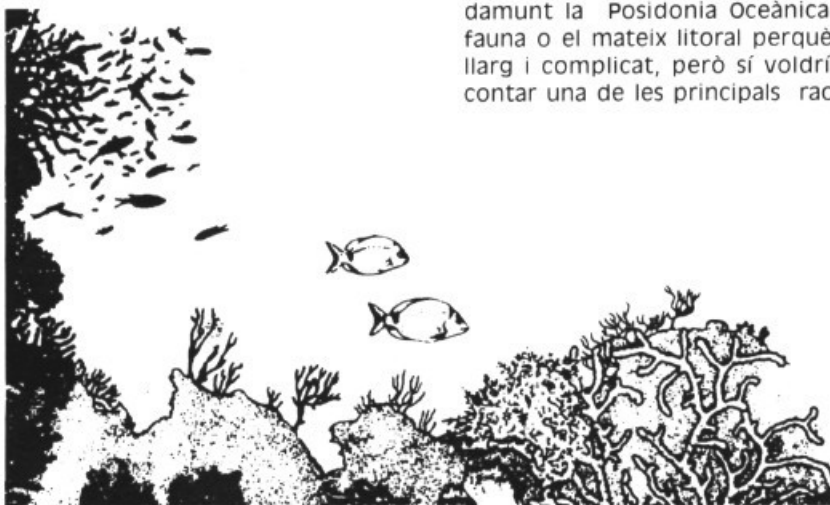
No descriurem els efectes negatius que suposa l'extracció d'arena damunt la Posidonia Oceànica, la fauna o el mateix litoral perquè és llarg i complicat, però sí voldríem contar una de les principals raons,

amén d'altres, que els científics de la U.I.B. veuen per oposar-se al trasllat d'arena des d'aquí a la Península. Descriuen la Plataforma Continental com aquella zona submarina fins a una profunditat, on per l'efecte de les corrents marines, onatges, etc. les pedres, arenes, algues, etc. poden sortir des de la mar al litoral i al contrari. Per sota d'aquesta Plataforma tots aquests materials es depositen al fons marí sense possibilitat de sortir a l'exterior. Balears té una plataforma aïllada del continent i per aquest motiu no hi ha possibilitat de regenerar de forma natural la nostra costa amb material procedent d'altres llocs. Així les nostres platges sols es renoven pel material generat per les pròpies illes que en el nostre cas és mínim i és precisament per això que l'arena de la nostra costa és blanca i fina com no n'hi ha a altre lloc, perquè fa milers d'anys que hi ha la mateixa. El trasllat de 1.7 milions de metres cúbics d'arena a la península suposaria una pèrdua de material que necessitaria segles per regenerarse.

Entenem que Espanya i les Illes Balears viuen fonamentalment del turisme i que això requereix tenir les platges en perfecte estat per mantenir l'activitat econòmica. Els països més avançats com EUA, Anglaterra i Alemanya han abandonat aquestes tècniques proposades, per substituir-les per altres més avançades com és la regeneració de platges mitjançant barreres artificials, donant bons resultats tant pel seu baix cost econòmic com pel baix impacte ambiental, conservant els recursos pesquers i, a més, s'assegura un recurs paisatgístic marí d'elevada qualitat absolutament necessari en una economia que vol basar-se en un turisme sostenible i de qualitat.

Des de l'Ajuntament s'han fet passes, creant una Comissió de seguiment integrada pels tres Ajuntaments afectats (Andratx, Banyalbufar i Estellencs) a on s'ha demanat informació i s'ha sol·licitat a la Conselleria de Medi Ambient i Litoral que s'oposi al projecte. Els fruits de la mateixa han estat fins ara positius, i així la passada setmana es va aprovar per unanimitat en el Parlament Balear instar el Govern Central perquè aturi aquest projecte.

Tot això no ha fet més que reafirmar-nos amb una creença que ens legitima per seguir treballant perquè no es dugui a terme aquest projecte tant negatiu pel nostre poble.

ELS NOSTRES VELS CAMINS (i III)

Jordi Magrinyà i Palmer

En els capítols anteriors hem exposat breument quina és la problemàtica genèrica que existeix en els darrers anys en quant a la utilització, la titularitat, la conservació i el tancament dels camins rurals i de muntanya a Mallorca. També hem repassat els fonaments jurídics que suporten i regulen l'ús d'aquests camins. Per acabar, en aquest tercer i darrer capítol voldríem fer una primera aproximació històrica i nominativa dels camins del nostre terme d'Estellencs.

17 desembre 1408 - "Nicolau Serralta ha exposat davant el governador que portant certs porcs seus a Ciutat, passant pel CAMÍ REIAL, Jaume Mora ha pres els porcs al·legant hi havien fet tala i ara els té al corral". Noticiari d'Estellencs s. XIII-XVI

Aquesta curiosa i simpàtica referència històrica, pot servir perfectament per situar els orígens dels camins al nostre terme.

La història d'Estellencs ha anat lligada durant molts anys al poble de Puigpunyent, fins i tot després d'aconseguir l'autonomia administrativa i, per tant, podem afirmar que el fet més immediat d'aquest lligam fou la construcció del Camí Reial, entre les dues viles, camí que arribava fins a Ciutat. Era un camí empedrat - o empedregat, com es diu a Estellencs - que s'ha anat desfigurant segle rere segle i, fins i tot, ha arribat a desaparèixer en alguns trams, sobretot amb motiu de la construcció de la nova línia elèctrica (1980) i de la seva "paral·lela"

Camí reial de Puigpunyent, barrera d'en Verd

pista forestal. Però per damunt de destrosses, segur que el camí Reial és, per antiguitat i referència històrica, el més important del nostre terme.

25 octubre 1387 - "Pere Lloreda de Banyalbufar ven per 45 lliures i 5 sous la vinya dita Lo Falcó, confrontant amb el camí que va a ESTELLENCs, litoral marítim, camí que va a Ciutat". Història de Banyalbufar-S.XIII-XVI.

La data antiga de la documentació també ens dóna a entendre una altra vegada la qualitat inherent dels camins, el servei de comunicació entre els pobles. A part de Puigpunyent, com hem vist abans, la nos-

tra història i llinatges també estan estretament compartits amb els altres pobles propers a Estellencs. Ben segur que els camins cap aquestes viles foren transitats durant anys i anys i en totes direccions: fos per dur a vendre el peix a Capdellà o tomàtiga a Andratx, o bé per anar a festejar a Galilea o a barallar-se a pedrades amb els banyalbufarins. Actualment amb la substitució per carretera s'ha perdut la funció social i econòmica d'aquesta tipologia de camins.

27 agost 1581 - "El Batle i Jurats han d'adobar el camí que va a la mar" - Noticiari d'Estellencs s.XIII-XVI.

Una tercera tipologia de camins és aquella que apareix a mesura

COLMADO BAR
ESTANCO

C/ del Mar, 12 - ESTELLENCs

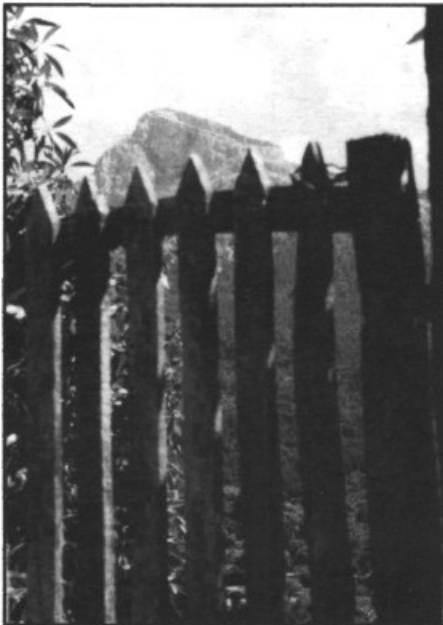
Plaça Constitució, 4
07192 (Mallorca)

Telf: 618576

CERÀMIQUES
ESTELLENCs

CAFETERIA
ESTELLENCs

Tapas Variadas y Bocadillos
Estellencs (Mallorca)
Telef: 618516

El Puig, desde Son Serralta camí de Banyalbufar

que el poble es va assentant sobre la vall d'Estellencs i va creixent en població: talaies, possessions, marges, vinyes, rotes, forn de calç, poc a poc van creant la necessitat d'una nova xarxa de camins secundaris que faciliti l'estructura agrícola i les necessitats administratives. Són camins propis del terme, són els que et duen cap a l'hort o cap a la finca, que et pujaven fins a un mirador o et davallaven als bufadors, en definitiva, els de cada dia.

Fins aquí un poc quins han estat els orígens, les necessitats i les funcions que han aconseguit els camins d'Estellencs durant els darrers segles; però la pregunta a partir d'ara seria: què n'hem de fer, d'aquests camins? s'han d'oblidar i abandonar així com estan? o bé s'han de protegir i recuperar? Nosaltres, òbviament, ens decantem per la darrera opció. És ben clar que enrere queda aquell anar i venir de someres i carros però també sabem perfectament que el major valor afegit que té actualment el nostre terme és el seu paisatge i entorn natural. Per tant, promoure i recuperar l'ús dels camins és l'opció i solució

més vàlida que ens ofereix el llegat dels nostres avantpassats.

Actualment FODESMA, organització depenent del Consell Insular de Mallorca (CIM) i màxim exponent d'una administració amb voluntat de recuperar les tècniques i tipologies constructives de la pedra seca, treballa en un dels projectes més ambiciosos per mantenir la xarxa de camins públics a Mallorca: reconstruir la ruta que atravesi la Serra de Tramuntana des d'Andratx fins a Pollença, incloent-hi vuit refugis pels caminants. Pensam que Estellencs no tan sols no pot quedar al marge sinó que a través de les seves pròpies iniciatives hauria de poder complementar aquesta oferta. Concretament una xarxa municipal, o no, de camins en bon estat i senyalitzats, facilitaria i donaria a conèixer el nom, el poble i el terme d'Estellencs.

En referència al llistat de camins que acompanya aquests articles val a dir que, com diu el seu nom, és sols un llistat provisional, obert a revisions, rectificacions i ampliacions, i a un necessari i profund treball de documentació. És un llistat que tampoc vol fer distinció entre aquells que siguin camins públics, municipals, de copropietat o privats. En definitiva, és un primer llistat amb l'única intenció de ser una eina de treball i discussió, però amb uns objectius molt més profunds i concrets: catalogar tots els camins del terme d'Estellencs, delimitar la seva propietat i el seu ús, promoure la seva rehabilitació o recuperació, garantir l'accessibilitat a llocs d'interès públic i protegir-los jurídicament com a patrimoni històric i cultural. Voldríem acabar igual com en el primer capítol; els camins no han de ser motiu de disgregació sinó que han de tornar a la seva funció de comunicació, cohesió social i apropament entre la gent. □

Jordi Magrinyà, es regidor del grup IDEES a l'Ajuntament d'Estellencs.

LLISTAT PROVISIONAL DELS CAMINS D'ESTELLENCES I EL SEU TERME

- CAMÍ REIAL (Camí vell de Puigpunyent)
- C. DE BANYALBUFAR
- C. DE GALILEA (Coll des Carnisseret)
- C. DE CAPDELLÀ (La Coma d'en Vidal)
- Carretera VELLA D'ANDRATX
- CAMÍ DEL PUIG DE GALATZÓ (Son Fortuny)
- C. DE SES SERVERES
- PAS DES COSSIS- PAS DE NA SABATERA
- CAMÍ DE SA COMA DES MORO
- C. DES SALT (Mirador des Putxet)
- C. DE LA FONT DES QUER (Esclop)
- C. DE PLANÍCIA AL COLL D'ESTELLENCES.
- C. DE SA PLATJA DE CAN PRUAGA.
- C. DE SON FORTUNY
- SON FORTUNY- SES FONTS
- CAMÍ DES PUIG DES MORRO
- CAMÍ DES GRAU
- CAMÍ DES PORT (Es Pedregar)
- C. DE LA MAR (Es Fonollar)
- C. DES CEMENTIRI
- C. DE SA RAVAL
- C. DE SES NOGUERES
- C. DE SA TALAIA
- C. DE SES VINYASSES
- C. DE SEN GARRIGA
- C. D'ETS HORTS D'EN MONNER
- C. DE CAS XOCOLATER
- SÍQUIES
- CAMÍ DE S'ALGAR
- C. DE CAS XEREMIER (Bufadors)
- C. DES MIRADOR DES COLLET.

FORN I PASTISSERIA

CAN VIDAL

Telf: 616574
PUIGPUNYENT

Restaurante

Coll des Pi

Telf: 618503
ESTELLENCES

ON EM DU LA MEMÒRIA

Història de l'Agrupació de Ball als anys 40

“Aires Regionals d'Estellencs”

Joan Vidal Palmer

Ens trobàvem a principis de setembre de l'any 42. Aquell any a les festes de Banyalbufar va actuar un grup folclòric que es deia

Agrupació Aires Mallorquins des Pont d'Inca comandat per en Jaume Company. Va ésser allà on vaig madurar la idea de formar un grup de ball mallorquí al nostre poble.

Per les festes d'Estellencs jo ja havia ensenyat a ballar algunes parelles amb un cert èxit: en Biel Cerdà i n'Antònia de Ses Amitges, en Bernat Trico i n'Anita de Plaça... Dia 16 de setembre ens trobàvem asseguts damunt el corral de Sa Tanca en Pep de S'Estanc —en pau descans— i jo conversant i fent comentaris sobre les festes i li vaig dir: “Pep, m'he decidit a formar un grup de ball típic i m'he decidit a formar-lo com no n'hi ha altre a Mallorca”. I ell me contestà: “Que no fas llarg!”. “El temps farà la llei” vaig dir.

Quatre dies més tard, dia 20 de setembre, vaig reunir una sèrie d'al.lotes

i al.lotes des poble perquè demanassin permís a son pare i a sa mare per formar part d'una agrupació de ball típic mallorquí. I tots digueren que sí... Els anomenaré a tots nom per nom; primer les dones: n'Antònia de Ses Amitges, na Maria d'en Francisco Garrigueta, n'Antònia Vileta, na Joana de Ses Amitges, na Bel de S'Estanc, n'Antònia Carnissera, n'Antònia Xeremiera, n'Esperanceta Rava, n'Antonietta Genra i n'Antonietta des Fonellar que era la més jove. Per part dels homes: en Biel Cerdà, en Gaspar Carnisser, n'Arnau de Sa Vinya, en Tomeu Capa, en Tanassi de S'Hort d'en Prim, en Tomeu Rebull jove (fill de na Francisca Rebull), en Tomeu Xerrec i en Tomàs Rava. En total, devuit.

Dia 29 començarem els assaigs allà on era abans el Cine sense cap passa ni instrument musical, la meua veu servia de música. Aquest, ja ho dic ara, va ser sempre el nostre gran problema: no tenir música pròpia, si no, no sé on hauríem arribat!

Per solventar això ens vàrem haver de posar en contacte amb don Vicens Pol, que era el director de la Banda de Música d'Esporles i que en aquell temps tenia ampla experiència i gran habilitat per interpretar balls mallorquins. Després, vaig cercar també un grupet que fes de coro per interpretar els números cantats: na Bel Genra, na Magdalena de Sa Fàbrica, na Maria des Cabo, amb els seus corresponents nuviis que també prenién part del coro. Des d'aquell dia de setembre els assaigs varen seguir quasi cada dia fins el maig de l'any següent. Dia 30 de maig de l'any 43 ens vàrem estrenar en es poble.

Fèiem dues parts: la primera era de balls típics mallorquins i la segona de distints balls regionals espanyols: un ball estremeny, un ball gallec, un ball aragonès... Tot aquest repertori el treia jo d'escollar la ràdio i d'inventar-me nous balls... Un dia, anant a cercar clovelles amb un carro i una mula per alimentar el motor de Sa Fàbrica, el cant d'una mèllera me va inspirar una música que vaig titular “*La Pastora*”, una cançó d'aire gallec. Alguns números eren extrets d'algun fragment d'una sarsuela: com eren per exemple un número ja compost de “*La Parranda*”, un altre de “*La del manojo de rosas*” que se deia “*La Camocha*”, un altre de “*La rosa del azafran*” que era un jo-teta que sempre era la primera que interpretàvem per obrir la segona part...

Tot això ho vaig agafar i compondre juntament amb el mestre de música perquè jo just tenia una miqueta de nocions musicals d'haver anat a escola amb un vicari que havia hagut a Estellencs, però res més... Durant tot aquell temps jo anava a ca seva a cantar-li el repertori i ell me treia els papers. Jo duia la idea elaborada, proposava detalls i modificacions i sempre li demanava al mestre el seu parer. Si hi havia algunes notes que no convenien amb el compàs el director me les rectificava i quedava bé. És més —i això s'ha de dir perquè és la veritat— durant tot el temps que varen durar els assaigs vaig aprendre i descobrir d'alguns dels meus alumnes idees que varen servir per donar èxit a l'Agrupació. No tan sols això sinó que tenguérem una dona que havia estat de les més ba-

ON EM DU LA MEMÒRIA

lladores de Mallorca que li deien *Madó Manuela* (després, *madó Manuela d'Es Serral Blanc*) que ens va ajudar molt assessorant-nos, ens va donar apunts i ens va ensenyar a tocar les castanyetes. Deien d'aquesta dona que quan na Manuela ballava tota Mallorca corria i que per Festes ningú s'ananava que no l'hagués vista ballar. Aquesta dona era ensenyada d'un que li deien en Tomeu des Boleros, que era d'Andratx, perquè molt antigament venien dos mestres balladors a Estellencs; un era aquest i l'altre un que li deien en Jaume Ballador; cadaun amb les seves virtuts i amb les seves diferències... Aquests dos ensenyaren a ballar a tot el poble.

A partir del maig del 43 arribaren els contractes. En Martorell, que havia estat rector d'Estellencs, va saber de l'Agrupació i ens va contractar per anar a les festes que feien el primer diumenge de juliol a l'Església de Sant Sebastià a Palma. A partir d'aquesta actuació va córrer la veu i començaren a posar-se en contacte amb mi distintes comissions de festes per anar a ballar a diferents pobles i barriades de Palma.

Aquell mateix any i durant tot l'estiu anàrem a Son Cotoner i a la barriada de Santa Catalina a Palma; a Alaró hi anàrem dues vegades, per Sant Jaume pel juliol i per Sant Roc a l'agost que hi tornàrem. Vengueren les festes d'Estellencs i també actuàrem a Banyalbufar. A finals de setembre d'aquell mateix any anàrem a unes festes que s'organitzaren a El Terreno a Palma... I això que aquell primer any no sortírem molt!

Pel que fa al repertori, començàvem amb una presentació que tenia el seu origen en el preludi de l'obra *Maruxa*; després, un Bolero mallorquí, *Copeo estellenquí*, *Parado*, *Copeo natural*, *Parado de Valldemossa*, *Ses Mateixes Agradoses*, etc... El darrer número de la primera part era el Ball de Ses Collidores, que era molt llarg amb preludi i dansa. Llavors, els balladors i balladores se canviaven de roba i començava la segona part.

La primera peça de la segona part era la jota "La Rosa del Azafrán"; "La pastora", "La Parranda", "La Camotxa", que era un ball molt mogut, *Copeo extremeny* i una sèrie de jotes

aragoneses. Una d'elles, "La Dolores del Arrabal" que era un dels pocs balls junt amb "La Camotxa" en què jo hi prenia part. "Las Golondrinas" que hi prenia part tot el grup era el comiat de la segona part i que encara es va ballar a Estellencs l'any 83... No m'agradaven aquells grups en què el mestre sempre era pel mig... i com que aquí teníem grans balladors que ho feien millor que jo, no feia falta. Sardanes no en vàrem fer perquè encara que és un ball molt monòton és difícil... i això que la música de les sardanes sempre m'ha agradat molt.

El principal problema, ja ho he dit, era que per mor de no tenir música pròpia havíem d'estar pendants de la disponibilitat de la banda de música d'Esporles que ens acompanyava sempre, i això, és clar, ens limitava molt. Ens havia d'anar bé a tots dos i no era gens fàcil fer venir bé els dies. De fet, vàrem acabar perquè fos don Vicens Pol d'Esporles el que fes directament els contractes en funció que a ells els anassin bé les dates i es poguessin comprometre. Pel que fa a la qüestió econòmica poca cosa en treiem perquè també la banda d'Esporles se quedava lo seu... Almenys allà on anàvem ens feien un refresc "a lo grande".

L'any següent, pel juny del 44, ens contractaren per anar a ballar per les festes de Sant Joan a la barriada de La Soledat i el diumenge següent tornàrem a anar a Sant Sebastià, per Sant Pere a Esporles, pel juliol tornàrem a

Sant Sebastia, a Establiments, a La Real, a Andratx hi anàrem en un mes dues vegades, dia 22 de juliol a un lloc que li deien "Sa Societat" i dia 12 d'agost a "Es Teatro" on, per cert, vaig haver de fer molts de canvis per la diferència que hi ha de ballar enmig del públic a ballar damunt un escenari, i que al final va sortir quasi millor així. Després: Valldemossa, Manacor... ja no me'n record. Tot això ho hauria d'haver escrit i arxivat i no ho vaig fer... Al darrer lloc on anàrem va ser a Bunyola, a les darreres festes que es fan a Mallorca per Sant Mateu. L'any 45 s'afagiren a l'Agrupació n'Anita Raveta i na Maria des Forn.

A partir d'aquí les circumstàncies... Jo ja aparellava per casar-me, altres festetjaven... i ho vaig haver de deixar. Allò era molt feixuc per jo. El metge, don Pep Tous, em va dir: "Joan, si no deixes això, el cementeri és ca teva". L'afició no té límits i vaig arribar a pesar només 54 quilos. L'any 46 es va disoldre el grup.

Hi ha hagut sempre en aquest assumpte dues coses que no he pogut tolerar: una, la poca predisposició i participació del gènere masculí en el ball, no sé per què; l'altra, aquest nom que des de fa uns anys s'ha escampat per tot arreu diguent-li al ball típic mallorquí "ball de bot"... No m'ho puc empassar això: "ball típic" o "ball regional"... És com si a la Península li diguessin als seus balls regionals "bailes de brinco"!... No sé qui se la degué inventar a n'aquesta. □

SERENATES D'ESTIU

Remor de bona música

Bartomeu Riera i Palmer

Tenc al davant meu el programa de les darres "Serenates Guitarrístiques d'Estiu a Estellencs" on, a la portada, sobresurten sis caragolles de la mar, de diferents formes i colors.

Vaig assistir als concerts i encara queda dins el meu cos la remor de la música expressada. És igual que si tengués a l'orella una caragola de la mar, i que enlloc de fer-me sentir el contacte de l'aigua amb l'arena me fes arribar els sons musicals d'aquelles serenates.

Quin goig fa poder anar als concerts a l'església d'Estellencs on gent estrangera, gent de fora vila, gent vinguda de l'altra punta de l'illa i com no, la gent del nostre poble, jove i vella, accentua amb un silenci sepulcral la majestuositat d'aquestes serenates.

Comença el primer concert. I de la mateixa manera que el compositor del dibuix que presideix el programa col·loca una caragola a la part superior de la guitarra, que va creixent amb ratlles d'igual gruix i diferents colors, la música de n'Antònia Juan i en Miquel Àngel Aguiló creix omplint cada racó de l'espai i del cos. Uns cops sembla que n'Antònia duu el pes musical, però en Miquel Àngel no es deixa vèncer, i les dolces melodies van conquerint el cor i l'orella, fins que l'espectador, sentint el compàs dins ell acaba aplaudint amb força i fer repetir el final.

Arriba el segon concert. Tots volen gaudir un altra cop. Ja coneixen a n'Àlex Garrobé i saben que els pot omplir d'entusiasme i emoció, fins al punt que arriba a existir una complicitat i concentració entre espiritual entre el concertista i l'espectador que acaba rendit davant els acors que les mans de n'Àlex deixen anar de les cordes de la guitarra. Acaben plens de goig, però amb ganes de més. La segona caragola ha arribat al punt clau. És ella un torbellí que al final acaba rompent el seu cor en mil trossos, un per a cada un dels cors

plens de goig de la vesprada.

I arriba el tercer concert. És la caragola més grossa, tota del mateix color, color de terra, color de la nostra terra. ¿És possible trobar algú que faci sorgir de la flauta dolça notes tan pures i expressives com ho fa en Tomeu Estaràs, dolces i pures com la blancor de la mateixa caragola? Xavier Bestard va saber estar sempre al segon lloc que els moments demanaven acompanyant, però amb protagonisme, com el marro de la caragola, color de la nostra terra. Aquell vespre, els sons que omplien d'alegria els sentits i sentiments donaven descans als cors;

aquells sons sorgien de la nostra terra i agermanaven valldemossins i estellenquins en un mateix sentit guiats per la música.

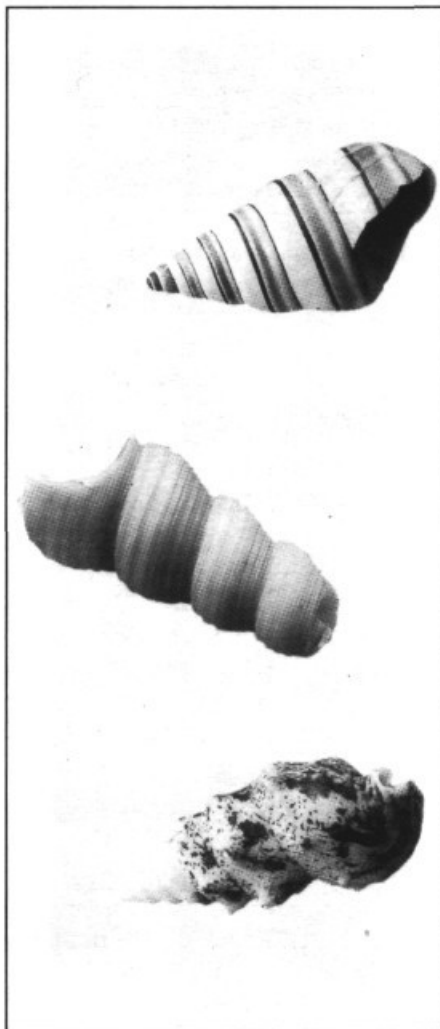
I arriba el quart concert. Una blanca i grossa caragola amb punts blaus des d'una punta petitona, passant per les voltes creixents fins arribar a la boca com rúbrica el presenta.

Aquell dia va ser un dels més calorosos. Ningú sabia qui era el guitarrista. Es presentava en Marco Socias. Els llums i ventiladors estaven encesos a l'església i a l'altar major. Aparegué en Marco, amb un aspecte senzill i començà a raspar la guitarra, a dornar-se alè a les mans. Callà, observà els renous: el renou dels ventiladors el pertorbava i no tenia l'ambient i la concentració necessària. I els féu parar.

Amb sorpresa el públic es va preparar per passar un vespre de calor. Havia acabat l'assaig i a la fi començà el concert. Suaument, expressivament, lentament, un silenci sepulcral s'anava imposant. Ni ventalls, ni moviment, ni calor. Tot s'havia oblidat. La guitarra i les mans den Marco Socias havien captivat els sentits i l'orella. Fins i tot semblava com si les mateixes imatges que omplien l'església haguessin concentrat la seva atenció en el que es sentia i propagava dins l'aire, i com si els mateixos àngels ajudassin a espargir les notes, que de tantes en sortien de la guitarra igual que formigues d'un formiguer les alçaven com un núvol i la gent les gaudia a prop del cel.

I arriba el cinquè concert. La caragola den Xavier Tur és semblant a les altres, però es distingeix amb cops sorprenents plens de color. Res que envejar a la resta. Amb supèrbia musical donà a conèixer el que havia après dels mestres, l'elecció encertada de la música i un poder musical que sens dubte va anar i anirà creixent.

I la darrera caragola. La caragola blanca i taronja, estranya a la nostra Mediterrània. Mirem-la i omplim-nos d'il·lusió per la pròxima cita. L'esperança que ens dona aquesta blancor ressalta pel color ataronjat. Sense cap dubte diu que les "Serenates Guitarrístiques d'Estellencs" van a més, deixant-nos cada any un gust exquisit, que cada cop es fa més profund dins nostre. Serenates d'estiu que arrelen dins un marc incomparable enmig de muntanya i mar, com és el nostre poble d'Estellencs. □

SERENATES D'ESTIU

Les Serenates Guitarrístiques d'Estellencs, de les quals aquest estiu s'han celebrat la seva tercera edició amb una clara vocació de continuïtat i consolidació, volen esser una cita anual per a tots aquells que d'una manera o una altra es veuen lligats a aquest màgic instrument.

El poble d'Estellencs fa que aquest esdeveniment artístic s'acomodi en un marc ideal per poder gaudir d'una música tan plena de matisos i tan apropiada per esser interpretada i escoltada en recintes de dimensions reduïdes en els que fàcilment es crea una comunió entre l'interpret i el públic molt més estreta que en els grans espais.

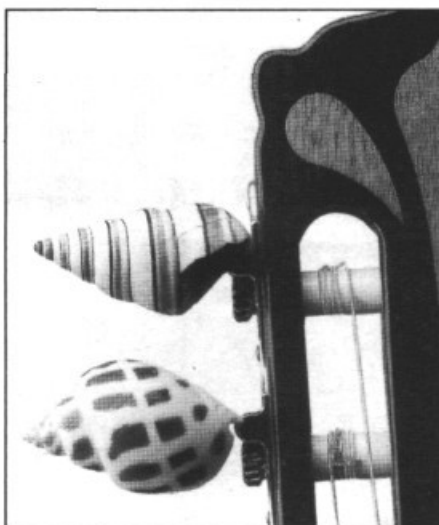
La progressió d'aquestes serenates i la molt favorable acollida que han tengut per part del públic local i d'arreu de l'illa, ens fa augurar un futur ple de possibilitats per al qual ja es fa feina amb projectes de mica en mica més ambiciosos, sempre amb el suport total de l'Ajuntament d'Estellencs i el seu regidor de Cultura Bartomeu Sastre, amb la intenció d'eleva la quantitat, la qualitat i la varietat de l'oferta musical, per altra part, única a Mallorca dedicada plenament a la guitarra.

Si feim un repàs a les activitats que han conformat les serenates d'aquests tres anys veurem que la primera proposta era d'una sèrie de concerts de guitarristes mallorquins. Per al segon any es va ampliar amb la participació del mestre Alex Garrobé de Barcelona, l'orquestra de cambra "Els Solistes de Mallorca" interpretant un concert de guitarra i orquestra i un curs destinat al perfeccionament dels joves guitarristes de Balears. Per aquesta darrera edició s'ha pogut comptar amb la participació d'una figura de nivell internacional com ara el mestre Marco Socias que a més a més del seu recital va voler col·laborar impartint unes classes als alumnes de la segona edició del curs que, com l'any anterior, ens van tenir de professors principals a Alex Garrobé i a mi mateix.

Si bé en aquestes tres edicions la guitarra clàssica ha estat la protagonista, les serenates volen obrir-se a qualsevol modalitat de música interpretada amb o acompanyada per una guitarra. Així doncs per properes edicions esperam poder escoltar guitarra jazz, flamenca o de qualsevol altre tipus, a més, per suposat, dels con-

Cita anual amb la màgia de la guitarra

Miquel Àngel Aguiló Larriba

certs de guitarra clàssica i d'altres activitats com conferències, audiovisuals, etc., relacionades amb la guitarra en la seva més àmplia acepció.

Cal ressenyar que hem pogut escoltar la guitarra clàssica des de distintes perspectives: com a solista, com a solista amb orquestra, a duo, acompanyant altres instruments, etc... comptant per això amb la col·laboració d'artistes com els abans esmentats guitarristes Àlex Garrobé i Marco Socias, del director d'orquestra, violinista i guitarrista Agustí Aguiló, els guitarristes Antònia Juan i Xavier Tur, la cantant Mari Paz Juan, el flautista Bartomeu Estaràs i jo mateix que he tengut l'oportunitat de gaudir de la profitosa col·laboració amb tan excel·lents artistes.

Menció a part he de fer del doctor Xavier Bestard, el qual, a més d'aportar la seva experiència musical actuant a cada una de les edicions en diferents formacions, és la persona que va idear aquest projecte i que any rere any dedica temps i esforços en la preparació de les Serenates, mogut sens cap dubte pel seu amor cap a l'instrument i el seu repertori personal que Estellencs sia cada estiu el punt de trobada de tots els que, com ell, gaudim amb la música expressada a través d'una guitarra.

No puc acabar aquestes línies

sense referir-me des del meu particular punt de vista que em dóna la situació de professor i responsable de l'aula de guitarra del Conservatori de Palma de Mallorca a tot el que suposen aquestes Serenates Guitarrístiques. De cada any són més els alumnes que, havent acabat els seus estudis professionals a Mallorca, han de marxar a continuar-los fora ja que aquí encara no comptam amb un Conservatori Superior. El fet que aquests alumnes puguin conèixer, amb anterioritat a haver decidit cap a on dirigir-se per cursar els seus estudis de perfeccionament, a mestres de fora que els assabentin sobre noves perspectives i formes d'aproximació a la música en general i la guitarra en particular, els proporciona a més d'uns coneixements concrets i uns temes de reflexió que els possibilitaran treure tot el millor d'ells mateixos, una informació valuosíssima per poder definir el seu futur, primer com estudiants i després com a professionals.

Per altra banda hem de comptar amb el factor de la insularitat que, malgrat el gran desenvolupament dels medis de comunicació, encara dificulta el contacte amb altres estudiants, mestres i professionals, i que tan necessari és per enriquir i completar una formació artística. A més a més, aquest factor es veu agreujat pel fet que la comunicació entre estudiants o professionals no es mantengui d'una forma natural i continuada si no es cerquen motius per establir-la. Sense parlar de la desconexió que, si no és de forma total, sí més del que a mi personalment m'agradaria existeix entre els diferents ambients guitarrístics de diverses tendències estètiques o estilístiques.

Per tot això, crec que la idea d'un festival que inclogui tots els estils en el que es trobin professionals i alumnes de diferents procedències i formacions és altament profitosa, tot dins un ambient festiu de col·laboració i gaudint alhora d'un entorn agradable com el que proporciona Estellencs a l'estiu. □

FESTES SANT JOAN BAPTISTA

Juan Carrero Saralegui

President de la "Fundació S'Oliver d'Estellencs", destacat membre del moviment no-violent i col.laborador habitual d'aquesta revista, fou el pregoner d'honor que encetà les Festes Patronals d'enguany parlant del poble i de les seves festes, de tradicions i de feina, d'esperances per fer un món millor, més just i respectuós amb l'entorn natural, del compromís social, de la pau al País Basc i de la solidaritat envers del Tercer Món.

"Vivir aquí durante estos 27 años ha sido para nosotros un privilegio impagable"

Veïns d'Estellencs i amics tots: un any més han arribat les festes!...

Un año más llegan con toda su magia y misterio, despertando en lo más profundo de nuestro subconsciente multitud de vivencias pasadas cargadas de tantas y tantas emociones. Las fiestas son un momento fundamental en la historia de los pueblos y también en cada una de nuestras historias personales. Sin fiestas ni tan siquiera existiríamos como pueblo.

Las fiestas de Estellencs, en torno a su patrono Juan Bautista, aunque contienen elementos precristianos, hunden sobre todo sus raíces, como la mayoría de las fiestas de Europa y América, en una milenaria tradición religiosa judeocristiana. Y en esa tradición la fiesta es una realidad tan central y esencial que la misma eternidad es evocada poéticamente en los textos bíblicos como una fiesta, como un banquete de bodas, como el último y definitivo festejo de toda la humanidad en un universo reconciliado.

Quiero retomar esa última expresión *"un mundo reconciliado"*

porque la calidad de la fiesta está en relación directa con un conjunto de realidades previas. Está, es evidente, en relación directa con la calidad de nuestro esfuerzo para prepararla. Pero también lo está con la calidad de nuestro trabajo cotidiano, con la calidad de nuestra diaria convivencia familiar y social, y con la calidad de nuestra participación ciudadana en todos aquellos asuntos públicos que nos afectan tan directamente a todos y cada uno de nosotros. Tan directa es esa relación que sin una buena convivencia familiar y vecinal, sin una participación social y política suficiente, sin paz y reconciliación en nuestro mundo, no puede haber una fiesta plena.

Cuando hace unos meses cientos de miles de refugiados hutus eran masacrados en el este de Zaire por los soldados tutsis de Kabila, o cuando hace sólo unas semanas Miguel Ángel Blanco era asesinado por ETA, todos estábamos de duelo. Pero hoy no es día de duelo, sino de fiesta. Cuando llegue septiembre ya retomaremos nuestro diario esfuerzo para que esa fiesta que hoy tenemos la suerte de celebrar sea posible cuanto antes también en Euskadi, en Áfri-

ca y en todo el mundo. Y lo haremos con el apoyo que el Ayuntamiento en pleno nos ha dado y, por tanto, en nombre de todo nuestro pueblo de Estellencs.

En los años anteriores Alexandre Ballester y Pere Trias, en sus magníficos pregones han hablado ya de la necesidad de conservar nuestras tradiciones. Sin ellas perderíamos las enormes y variadas riquezas que constituyen la identidad mallorquina. Es evidente que no puede existir más unidad que en el respeto a las diferencias. Y no sólo en el respeto, sino incluso en la sentida valoración y el profundo aprecio a la realidad particular y diferenciada de cada uno. Es decir, tanto de la nuestra propia como la del otro. Esto es tan evidente que no es necesario insistir más sobre ello. Y además, no hay nada que temer porque las tradiciones de este pueblo mallorquín son poderosas como las raíces de nuestras oliveras, y en consecuencia la identidad mallorquina, como este noble árbol, desafiará el paso de los siglos. Pero, aun a riesgo de reiterar lo que ya hicieron Alexandre y Pere, a lo que no me puedo resistir es a proclamar también yo hoy el elogio de este magníficamente bello y entrañable amado valle de Estellencs. No puedo tampoco evitar en este momento irrepetible el expresar, en mi nombre propio y en el de todos aquellos que formamos la *Fundació S'Oliver*, nuestro más profundo y sentido agradecimiento a este querido pueblo que nos acogió un día ya lejano. Y nos acogió justamente en fiestas. Mañana, día de san Agustín, hará 27 años. Vivir aquí durante todos estos años ha sido para nosotros un privilegio impagable.

Generación tras generación, miles de estellenquins han volcado sus mejores esfuerzos en este precioso valle que el majestuoso Gatzó cobija y el azul Mediterráneo acaricia. La villa, las *possessions*, los

PREGÓ DE FESTES 1997

nobles *marges*, las milenarias *oliveres*, son su magnífico legado. Legado que la prosaica cotidianidad no nos debería impedir valorar en su justa grandeza. Nosotros somos parte de esa cadena generacional que no puede romperse. Estas fiestas y este pregón que las abre son un momento crucial entre pasado y futuro. Nuestros hijos y los hijos de nuestros hijos, cuando año tras año reiteren esta fiesta al final del luminoso y cálido verano, tienen que encontrar un pueblo, un valle, una Mallorca y un mundo cada vez más bello, más acogedor, más humano —en el mejor sentido de este término. Esa es la máxima de la Fundación: *"Somniar i construir un món més fraternal en un entorn més habitable"*.

A lo largo de mi vida he conocido muchas personas extraordinarias. A algunas de ellas se les han reconocido sus esfuerzos con galardones del máximo nivel como el premio Nobel, reconocimiento que suele ser útil para la causa que defienden. Otras permanecen en el anonimato, anonimato que siempre es de agradecer. Si algo he visto en común en todas ellas es la capacidad de no permanecer indiferentes ante el otro, ante su dolor o su alegría. En palabras de esa española universal que es Teresa Berganza, se trata de *"hombres buenos, de criaturas humanas con entrañas sedientas de misericordia, con inmensa capacidad amorosa de olvido por agravios pretéritos, hombres y mujeres capaces de enternecerse ante el milagro de la vida que se expresa en los hijos recién nacidos del enemigo"*.

No es posible ahora enumerarlos a todos. Me limitaré a citar a los últimos que he tenido el honor de conocer. Me refiero a la familia de Miguel Ángel Blanco, el concejal de Ermua recientemente

Foto: Juan Fco. Palmer Picornell

asesinado. Oírles hablar de misericordia y no de venganza, comprobar su preocupación por el sufrimiento de los familiares de los presos de ETA, es decir, de aquellos que asesinaron a Miguel Ángel, es una experiencia que deja huella dentro de uno.

Los seguidores del método de la no-violencia nos hemos quedado roncós, quizá más que nadie, pidiendo que unas fuerzas armadas internacionales protegieran a las poblaciones civiles indefensas de Zaire, Ruanda y Burundi. Y, como

"Nuestros hijos y los hijos de nuestros hijos, cuando año tras año reiteren esta fiesta al final del luminoso y cálido verano, tienen que encontrar un pueblo, un valle, una Mallorca y un mundo cada vez más bello, más acogedor, más humano"

todo el mundo, pedimos también medidas judiciales y policiales eficaces contra la violencia en Euzkadi. Pero eso solo no basta, es necesario ese plus de misericordia entrañable y de alternativas no-violentas. Así lo han entendido amigos que dieron su vida en África y América en nombre de la justicia y de la reconciliación. Así también lo ha entendido la Ertzaintza, la policía vasca, premiando a Adolfo Pérez Esquivel.

Las más altas instancias nacionales e internacionales desde las que se toman las grandes decisiones pueden parecernos inaccesibles, aunque en realidad no lo son tanto. Pero, lo que es cierto, es que ese trabajo por un mundo mejor y esa generosidad de las que hablo pueden concretarse de mil maneras en nuestro entorno más inmediato por medio de una participación ciudadana cada día mayor y mejor.

Festa i feina. Feina i festa. Avui recollim el treball de tot l'any. Dia primer de setembre començarem de bell nou a preparar la nostra estimada festa...

Molts d'anys, amics tots.

■ Estellencs, 27 d'Agost de 1997

FESTES SANT JOAN BAPTISTA 1997

**Premi Especial del Jurat concedit per "A Vistes des Poble"
a la millor fotografia de la Marató fotogràfica Estellencs-Festes-1997**

"Sense títol" **de Sefa Terrasa**

Joan F. Palmer Picornell (A.F.I.A.P.)

Un cop més, aquest estiu, i per tercer any consecutiu, vàrem convocar la Marató fotogràfica emmarcada dins els actes de les tradicionals festes de la de-

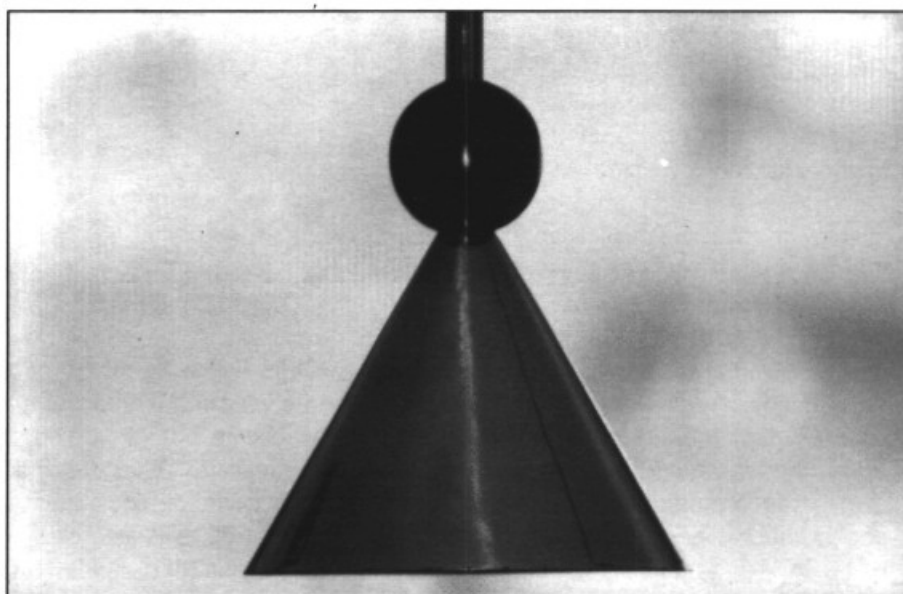
gollació de Sant Joan a Estellencs.

Enguany s'ha confirmat el que apuntàvem en aquest mateix espai l'any passat en el sentit que aquest acte s'està consolidant com un dels puntals de les nostres festes ja que hem tornat a superar els índexs de participació i els nivells de qualitat de l'anterior edició. Si bé és cert que aquesta vegada han faltat alguns dels participants d'anys anteriors —la qual cosa potser hagi causat que l'augment de la qualitat de l'exposició no hagi estat tan espectacular com el 96— esperem que l'any que ve poguem recuperar aquests participants.

S'ha de destacar però, que encara, així i tot, amb aquestes "baixes" el nombre de participants va augmentant any rere any. Desitjam que per la quarta convocatòria poguem esser molts més i amb millors fotografies.

En aquesta ocasió s'ha de comentar que per part de l'organització es va pujar el nivell dels temes, la qual cosa, i en un principi, va "despistar" una mica els participants que s'esperaven unes proves més en la línia dels anys anteriors. Som conscient d'això i m'enorgulleix constatar que després d'aquest momentani *despiste* els participants saberen resoldre molt bé tots els temes proposats demostrant un gran nivell de imaginació i bon humor.

És la meua opinió que si desitjam tenir una marató fotogràfica de qualitat, oberta a participants d'altres localitats i amb prestigi dins del calendari d'activitats fotogràfiques de l'illa, hem de profunditzar en aquest sentit. Ben segur, però, que això s'ha de fer pas a pas i sense preci-

"La fotografia guanyadora destaca sobre les altres per la seva senzillesa de línies"

pitacions per permetre que puguin participar el major nombre possible de persones, qualssevol que siguin els seus coneixements fotogràfics.

Passant al tema dels premis, comentar que el jurat compost per Francesc Palmer (director d'aquesta revista), "Pino" Sturniolo i jo mateix, ho vàrem tenir difícil a l'hora de decantar-nos per una imatge o altra ja que en cada apartat hi va haver distintes fotografies merexedores del guardó. Tenguérem en compte a l'hora de decidir a més de la qualitat fotogràfica, la interpretació del tema i l'originalitat.

A hores d'ara ja sabeu quins foren els guanyadors: Sefa Terrasa (millor fotografia i "Retrat més divertit"), Carme Alarcón (millor rodet i tema "Som sexis"), Jordi Magrinyà (en els temes "Lliure" i "Publicitat") i Mateu Escanellas (en els temes "Abstracta" i la "Fotografia més festiva").

Pel que fa al premi a la millor fotografia es tracta d'una imatge molt senzilla emmarcada per l'autora dins del tema "abstracta". La fotografia destacava sobre les altres per

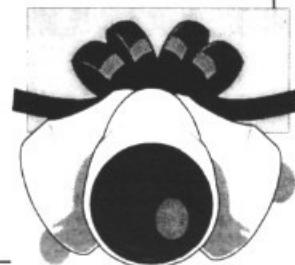
la seva senzillesa de línies amb una clara influència cubista i de tons de colors suaus i harmoniosos, fugint de desenfocaments, moviments exagerats i colors forts que "a priori" pareixen més evidents en un tema d'aquesta índole. És, per tant, una fotografia estàtica que dóna una sensació d'estabilitat i tranquil·litat molt adequada per emmarcar una vegada ampliada i decorar el saló de qualsevol vivenda moderna.

En una hipotètica galeria d'art formada per les fotografies guanyadores del màxim trofeu de cada any, podríem veure que la fotografia de la nostra amiga Sefa és l'antítesi de la guanyadora de la Marató de l'any passat; la qual cosa demostra que l'única fórmula per obtenir un bon resultat és posar imaginació, constància i bon "saber fer" fotogràfic.

Esperam veure les vostres fotografies en la pròxima edició de la Marató fotogràfica a les Festes de Sant Joan Baptista 1998... Sort i a practicar! □

**L'Ajuntament d'Estellencs
desitja a tots els seus veïns i residents
unes molt bones festes de Nadal
i un venturós any 1998**

Molts d'anys a tots

Oficines municipals

Carrer de Sa Siquia, 4 - 1er.

TEL. 618521

FAX. 618670

HORARI D'ATENCIÓ AL PÚBLIC

De dilluns a divendres
de 9.00 a 14.00 h.

Dissabtes
de 11.00 a 12.00 h.

HORARI DEL BATLE

Dimarts i divendres
de 11.00 a 14.00 h.
prèvia cita

HORARI DE LA SECRETÀRIA MUNICIPAL

Dilluns alterns
Dimarts i divendres
de 12.00 a 14.00 h.

HORARI DE L'ARQUITECTE MUNICIPAL

De 9.00 h. a 11.00 h.
els següents dies:
12 de desembre
2, 16 i 30 de gener
13 i 27 de febrer

HORARI DE L'ASSISTENTA SOCIAL

Tots els dimecres
de 9.00 a 14 h.

HORARI DE LA BIBLIOTECA

Dimecres, divendres i dissabte
de 19.00 a 21.00 h.

HORARI DEL GIMNÀS

De dilluns a dissabte
de 10.00 a 14.00 h.
De dilluns a divendres
de 16.00 a 20.00 h.

RECOLLIDA DE FEMS

Els dilluns, dimecres i divendres
a la nit.

RECOLLIDA DE FERRALLA

El primer i tercer dijous de cada mes
que la setmana sigui completa.

*Es pot deixar des del dia abans
al costat dels contenidors de fems
del torrent.*

LES COMPETÈNCIES D'EDUCACIÓ:

"The Never Ending Story"

Pere Sampol i Mas

es negociacions per aconseguir les competències d'Educació sembla que no acabaran mai. Ja hem perdut el compte dels anys que fa que ens prometen el traspàs imminent d'aquestes competències. Unes competències que enca-

ra ens neguen i que ens condemnen a ser l'única Comunitat Autònoma de l'Estat Espanyol, amb una altra llengua oficial a més del castellà, que no gestiona l'àrea d'educació no universitària.

De cada vegada és més sòlida la sospita que el Govern central ens tornarà a passar amb cançons. Des del Govern Balear, s'apunta que el traspàs es podria endarrerir un any. El conseller d'Educació i Cultura, Manuel Ferrer, s'abriga abans de ploure i justifica la ineficàcia dels seu departament dient que les Balears no es conformen amb una dotació econòmica de 35.000 milions de pessetes per a Educació. Des de quan a Madrid escolten els plors i les reivindicacions del Govern Balear?. I això que ara, a la Moncloa, despengen l'auricular quan hi telefona l'Honorable President, Jaume Matas.

O anam molt errats o tot quedarà en no-res. Quedarem sense Competències, amb les repercussions que això tindrà per a la cessió del 30% de l'IRPF, o les haurém d'assumir amb una dotació econòmica ínfima.

No fa molt, l'STEI, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes, i el PSM presentaren un informe sobre el cost de les transferències d'Educació: les xifres són ben clares. Cada alumne de les balears rep 84.000 pessetes menys que la mitjana estatal, i segons els càlculs del sindicat majoritari entre els mestres il·lencs, *la nostra Comunitat necessita entre 55.000 i 60.000 milions de pessetes per garantir la supervivència i la qualitat del sistema educatiu*. Si el Govern Balear acceptàs un finançament inferior a aquests o es conformàs amb l'oferta actual, 35.000 milions de pessetes, podríem dir que hem begut oli i que rebríem una partida inferior a la mitjana que ja destina actualment el ministeri arreu de l'anomenat territori MEC. El PSM tem que dar-rera aquests procés de "negociació", entre els governs central i autonòmic, s'amaga un desinterès absolut del PP a l'hora de defensar l'ensenyament públic:

qui vulgui ensenyament de qualitat que el pagui i qui no el pugui pagar...

Les dades que maneja l'STEI són contundents, i el PSM les valora amb una gran preocupació perquè si no es compleixen els objectius econòmics de la transferència d'Educació, ens trobarem en una situació difícilment sostenible i amb el més que possible desmantellament del sistema públic d'ensenyament. Ara com ara, s'han de construir de forma imprescindible 6 centres d'educació secundària arreu de Balears, si bé la previsió de les necessitats reals que té la nostra Comunitat Autònoma, és de 17 centres, més quatre escoles d'idiomes que s'haurien de repartir entre Palma, Inca, Manacor i Eivissa, amb l'increment de plantilla docent que aquest fet suposaria. No cal dir, que fins ara els criteris que s'han seguit per dotar els municipis d'instituts i d'escoles han estat purament polítics i electoralistes. Un bon exemple n'és el dèficit existent en els municipis del Pla de Mallorca. Els alumnes d'aquesta mancomunitat s'han de desplaçar enfora dels seus termes per anar a classe.

Tampoc no podem oblidar que les competències d'Educació en ser transferides ens permetran fixar un model educatiu propi. Un model que haurà d'incloure la realitat cultural, geogràfica i social de les Balears. En aquest sentit, és especialment important que es destinin esforços, des de l'administració pública, i recursos econòmics suficients per impulsar i garantir el procés de normalització lingüística en els centres d'ensenyament. Això signifiquen uns 3.000 milions de pessetes d'inversió. Una xifra moderada si tenim present que el País Basc en destina 20.000 només a Normalització Lingüística i 8.000 per a reciclatge de professorat.

Firmar un conveni de finançament, en males condicions, significaria quedar hipotecats de per vida i les conseqüències serien immediates: un ensenyament deficient o s'haurien de treure els doblers d'altres partides del pressupost autonòmic, un fet que no resultaria gens estrany per al nostre executiu, emparat per un partit (el PP) tan avesat a tancar forats. No cal dir, però, quines repercussions es deriven de desestabilitzar un pressupost.

Falta saber fins quin punt preocupa, a la sucursal del Consolat de la Mar, el futur de l'educació dels ciutadans de les Balears. Després de veure i de seguir de prop les desafortunades actuacions del Govern Balear, la conclusió és que el preocupa ben poc.

És impossible oblidar, en aquest moments, altres processos de negociació del Govern Balear amb l'administració central, que també han resultat nefastos. On són els 57.000 milions del conveni de carreteres?. Ni s'ha firmat cap conveni, ni tenim els doblers i ja s'apunta la possibilitat que els ciutadans de Balears hagin de pagar peatges a les autopistes. Els nacionalistes de Mallorca lluitarem per evitar que l'Educació també sigui de "peatge". □

Pere Sampol i Mas és secretari general del PSM-NM.

No et quedis sense "la millor" revista d'Estellencs

Subscriu-te per un període d'un any (quatre números)
i un import de 2.000 pessetes

Al comptat o ingrés al ccc 0049-3184-63-2214007893 B.Central-Hispano

Si encara no t'has subscrit...

**FES-TE UN REGAL
PER NADAL!**

Mallorca, recicla ara!

CONÈIXER

Què podem fer amb els fems?

El passat mes d'abril va començar la campanya d'educació i sensibilització ciutadana "Mallorca, recicla ara!" que es du a terme en els centres d'educació primària i secundària fruit d'un conveni del CIM, la Fundació Deixalles, Apotecaris Solidaris i el GOB, i amb l'objectiu de sensibilitzar els joves en la problemàtica dels residus per tal d'incrementar la recollida selectiva i promoure hàbits de reducció de la producció de fems.

"Reducir, reutilitzar, reciclar, conscienciar, sensibilitzar sobre la problemàtica dels residus sòlids", són els objectius d'aquesta campanya que el Consell Insular de Mallorca organitza amb col·laboració dels ajuntaments i entitats locals i que també està adreçada al públic en general.

La campanya es desenvolupa al voltant de quatre blocs metodològics: tallers didàctics, xerrades i col·loquis amb projeccions, itineraris i visites, i altres activitats.

L'objectiu dels tallers didàctics és comprendre la problemàtica ambiental derivada de la producció massiva de residus sòlids urbans. A través de la seva impartició, s'analitzen els diferents continguts de la bossa de fems, es confeccionen manualitats amb deixalles, s'estudia el cicle de vida dels productes de consum i es reciclen de forma artesanal materials ja utilitzats.

Amb les xerrades i col·loquis els participants s'informen de la situació dels residus sòlids a Mallorca, de la recuperació dels medicaments usats, etc., tot això amb l'objectiu de fomentar un comportament responsable. Les xerrades van acompanyades de la projecció d'un vídeo, diapositives i transparències.

Es realitzen les següents visites i itineraris pedagògics: a una fàbrica de paper reciclat (Marratxí), visita a la Fundació Deixalles, visita al

magatzem d'Apotecaris Solidaris i visita a una fàbrica de sabó fet amb oli recuperat (Sóller). Cada un d'aquests itineraris persegueixen diferents objectius i comprenen diferents activitats.

Els centres interessats en realitzar alguns tipus d'activitats d'educació ambiental poden contactar amb el Consell Insular per tal d'organitzar Jornades de Reciclatge.

Aquestes activitats poden ser sol·licitades també per altres centres o associacions com escoles d'adults, clubs d'esplai, centres de tercera edat, associacions de veïns, associacions culturals... □

RECICLAR

Gestionar els residus és una obligació i una necessitat

En els darrers anys els hàbits de consum han variat molt: el nostre consum ha augmentat desmesuradament, els productes d'usar i tirar són cada vegada més freqüents, molts de productes vénen excessivament embolicats, i la presència de substàncies no biodegradables és major; fets que ens han conduït a la producció d'una gran quantitat de residus que duen associats una greu problemàtica ambiental.

Durant molt de temps, els residus s'han eliminat d'una forma totalment inconscient, creient que la natura podria solucionar el que nosaltres no érem capaços de resoldre. Fa poc que s'ha pres consciència del seu perill i de la nostra responsabilitat de dispensar al medi substàncies i productes residuals contaminants. Però tot residu té un cost, econòmic, social i sanitari, que cal assumir pensant que realment és un problema que implica a tothom. Els ciutadans han de participar en el dipòsit dels residus i l'Administració en la gestió dels recursos econòmics i l'eliminació dels residus de la manera més eficient i menys perjudicial per al medi ambient. □

CONSUMIR

*Peixos immadurs?
No te'ls emparis*

Segons Greenpeace, el 70 per cent de les captures per pesca de rossec correspon a peix immadur.

Segons afirmen els responsables de la campanya contra la pesca i venda de peix petit, "per cada quilo d'aquest peix immadur que es captura, se'n deixen de pescar 250, que serien els que es pot aconseguir si se'ls permet reproduir". Entre 20 i 27 centímetres pel lluç; entre 20 i 24 pel llenguado; entre 15 i 20 pel gall; entre 11 i 15 pel moll; 11 per la sardina i entre 9 i 12 per l'anxova, són les mides mínimes pel peix capturat a la mediterrània. □

RESTAURANTE
Ces Cey
CAFE

Calle Baronia, 1-3
Tel. 61 82 45
07191 Banyalbufar
Mallorca / España

S'OLIVAR

Juan Carrero

"Bascos sí, ETA no"

No crec que sigui exagerat estar d'acord amb el que s'ha afirmat darrerament: que la totalitat de la societat espanyola s'ha expressat amb tanta energia i decisió en les manifestacions prèvies i posteriors a l'assassinat de Miguel Ángel Blanco que se'n deriva un missatge clar. Per això jo també intentaré desxifrar aquest manament.

A la meua manera de veure, és tracta d'un missatge amb dos pols, que la intuïció del poble ha sabut mantenir units: "ETA no—Bascos sí".

En primer lloc el rebuig a la violència absurda d'ETA i el clam per solucions eficaces són tan evidents que no crec que hi hagi cap dubte el respecte. Però, pretendre que aquesta explosió popular sigui un suport inequívoc a qualsevol mesura policíaca o judicial, o l'exclusió d'altres mesures polítiques, crec que és un evident excés.

En segon lloc, què significa aquest "sí" al poble basc? Significa per ventura imposar-li el que nosaltres pensam que li convengui? No.

No crec que es pugui tornar a l'antiga cançó dels dictadors "civilitzats" de fer-ho tot pel bé del poble però sense comptar amb ell; i ni molt manco a la dels dictadors "ferotges" de salvar el poble malgrat ell.

"Bascos sí", al meu entendre, no pot significar res més que deixar que aquest poble expressi lliurement la seva voluntat damunt de totes aquelles qüestions fonamentals, que són cada dia més indefugibles per a la seva pròpia convivència en pau i el seu propi desenvolupament i progrés.

El poble basc no pot seguir sent un convidat de pedra a la mesa on es decideix el seu destí. □

FOGONS

Cati Jover i Avellà

Coca de poma

Ara que comença a refrescar i vénen les fruites d'hivern farem una coca de poma; el tipus de poma depèn una mica del gust de cada qual, però millor si és una mica àcida.

És una mica enredada, però ara que d'hivern pareix que tenim més temps una horabaixa la podem passar dins la cuina.

Ingredients: 4 pomes (500 gr.), 3 ous, 200 gr. de sucre fi, 200 gr. de mantega "fluixa", 250 gr. de farina, una cullerada de "Canario", dues cullerades de panses de Corint, conyac, sal, sucre avainillat, melmelada d'albercoc i un motlle rodó de 22 cm.

Posau les panses a remullar amb el conyac dins una tassa de cafè. Untau el motlle amb mantega i enfarinau-lo. Pelau dues pomes i tallau-les a dauets. Separeu els vermells de les clares i bateu-les a punt de neu amb un pessic de sal. Posau dins d'un bol els vermells, 150 gr. de sucre i un polset de sucre avainillat. Bateu-ho fins que blanquegi; afegiu-hi la mantega i el conyac de les panses i bateu-ho fins que quedi ben cremós. Incorporau-hi la farina i al mateix temps les clares i anau barrejant-ho suaument amb la pala de goma; posau la meitat de la pasta al fons del motlle i escampau els daus de poma, les panses i ensucrau-ho. Cobriu amb la resta de la pasta i amb les dos pomes restants tallades a làmines per damunt formant cercles; ensucrau-ho amb el sucre restant.

Entrau-ho al forn a uns 170° durant 50 minuts. Quan sigui fred abrillantau la poma amb confitura d'albercoc. □

BOTÀNIC

Carles Díaz

Olives i olis

La collita de les olives és feta a Estellencs des de l'octubre fins al gener. Les olives destinades a ser menjades —un 5% de la producció— ja estan posades a confitar pels nostres padris. La composició de les olives és d'un 56% d'aigua, 25% greixos, 1'5% proteïnes, 15% glúcids i finalment un 2'5% de cel·lulosa i sals minerals. És així que preparades són un aliment bastant complet; llàstima que per la seva preparació s'utilitza sal fina, no tan equilibrada com la sal marina.

La resta de la collita es destina a la producció d'oli. Conegut arreu del món antic per la seva virtut guaridora, l'oli fou utilitzat no solament en la pràctica del untar-se (esport) sinó sobretot en els diversos ritus d'iniciació, com a símbol d'incorruptió a les sepultures, en els ritus consagradoris com a sants olis de la litúrgia, l'oli dels catecúmens, l'oli dels malalts (unció dels malalts), etc...

Hi ha diferents tipus d'olis medicinals que foren molt emprats antigament i encara ho són en la medicina popular; aquest és el cas de la camamilla (analgèsic), de l'oli de ruda (antiparasitari d'ús extern al 3 per mil) i l'oli de romaní relaxant i aromàtic. L'oli de romaní es prepara quan la planta ja es seca en pólvores grolleres meclant-la amb l'oli i escalfant-la una o dues hores al bany maria, després hom la passa per una tela i finalment la filtra amb paper quan encara és calenta.

Amb altres plantes aromàtiques o medicinals fresques, trinxades o reduïdes a pasta, es mesclen amb oli i s'escalfen tot seguit fins a uns 120° perquè expulsin la humitat; després hom la refreda tot d'una fins a 60° i es filtren com en el cas anterior. □

«S'altra Senalla»

ARTICLES D'ARTESANIA I ALIMENTACIÓ
PROVINENTS DELS PAÏSOS DEL SUD:
ÀFRICA, AMÈRICA LLATINA I ÀSIA

«S'altra Senalla»

AFAVOREIX LA REALITZACIÓ DE
PROJECTES DE DESENVOLUPAMENT
SOLIDARI

«S'altra Senalla»

TRIAR S'ALTRA SENALLA
PERMET ALS PRODUCTORS DEL SUD
OMPLIR LA SEVA...

TIRA A TIRA

Andreu Bonet

Temps era temps

Vull fer una crida perquè la gent s'entengui, s'estimi, es doni una mà i, sobretot, vulgui conviure. Vull fer una crida per tu i per tots. Vull fer una crida perquè la gent sàpiga escoltar, parlar i, sobretot, expressar els sentiments. Vull fer una crida i condemnar la mala idea, la indiferència, la despreocupació, el *laissez faire* i, sobretot, la mala llet... Vull dir-te encara, amic Raimon, **TEMPS ERA TEMPS**.

I ara, una altra lliçoneta: l'apostrofació dels articles.

Els articles dits definits reves-teixen en català les formes següents: "el" (masculí singular), "la" (femení singular), "els" (masculí plural), "les" (femení plural) a més de les formes salades i personals: respectivament "es" i "en" pel masculí singular i "sa" i "na" pel femení singular. El plural masculí de l'article salat és "es" (davant consonant) o "ets" (davant vocal o "h"). Les formes de tractament "en" i "na" no tenen plural.

Vegem-ne un exemple de cadascun d'aquests articles definits, salats i personals sense apostrofar: "el padri", "els joves", "es forn", "ets àngels", "en Tomeu", "la senyora", "les fadrines", "sa madona", "ses collidors", "na Maria".

Bé idò: l'apòstrof és un signe que ens indica l'elisió d'una vocal que està en contacte amb una altra vocal. El signe (') és anomenat apòstrof.

Però, quan s'ha d'apostrofar?:

— L'article masculí ("el", "es" o "en") s'apostrofa davant VOCAL o H; així, per exemple: l'amic, l'hereu, s'al·lot, n'Andreu, n'Isidre...

— L'article femení ("la", "sa", "na") s'apostrofa davant A, E, O, HA, HE, HO; així, per exemple: l'amiga, l'herència, s'enemiga, s'olivera, n'Eva...

— L'article femení ("la", "sa", "na") s'apostrofa davant I, U, HI, HU tòniques; així, per exemple: l'illa, l'india, s'ungla, n'Úrsula...

— L'article femení ("la", "sa", "na") no s'apostrofa davant I, U, HI, HU àtones; així, per exemple: la història, la universitat.

Aquesta lliçoneta no s'ha acabat, continuarem a la propera revista. □

BENESTAR

Asclepiades de Cos

Aprimar-se! Ara!

Atès que la societat actual demana una bona presència, ¿quin és realment el motiu que fa que un gran nombre de persones entrin en la roda de la dieta? La moda? La salut? Exigències professionals?...

He dit *roda* perquè la majoria de la gent que en un moment donat de la seva vida fan un règim per aprimar-se, tornen a recuperar el pes perdut. Són pocs, malauradament, els que mai més tornen a engreixar.

Són diversos els factors que determinen el pes ideal d'una persona (edat, sexe, constitució, massa muscular...), però ens podem guiar per les taules orientatives que relacionen la talla amb la complexió (petita, mitjana i gran).

L'obesitat, és a dir, el sobrepes superior al 15 per cent del pes considerat normal, és una malaltia i comporta un risc per a la salut, i associada a altres malalties: hipertensió, diabetis, etc. que fan necessaris controls dietètics i també farmacològics.

És molt important que abans de tot consulteu el vostre metge i que vos allunyeu de pastilles miraculoses i de dietes llampec. Pensau que entre tots els aliments que tenim al nostre abast, n'hi ha alguns que són absolutament necessaris per a una nutrició correcta i equilibrada, i això és molt important: aigua, calci (llet i derivats), proteïnes (carn, peix, ous, làctics), sodi (sal), vitamines i minerals (fruita i llegum) i greixos i sucres (olis, pastissos...)

De tota manera, és més important mantenir-se en un pes lleugerament superior al considerat ideal, però que realment puguem conservar, sense sentir-nos castigats de per vida. □

«S'altra Senalla»

...I ALS CONSUMIDORS DEL NORD,
OMPLIR-LA DE MANERA MÉS
RESPONSABLE

L'ELIPSI

Carme Dueñas i Tur

TENN paciència dona!

Mira-la-te sa curta! Bones rialles ha fet. Idò jo no en tenc gens de rialles. Jo crec que no m'ha entesa; perquè jo li dic que clar que m'agradaria anar en es gimnàs, sortir s'horabaixa ben empollada... però és que a mi no me basten ses hores. Mira que m'aixec prest... i vengia fregar i vengia rentar roba, perquè jo no sé com s'embruten tant, i vengia fer dinar i sopar i berenars, i per Pasqua robiols i panades, i... I a en Pep ni somiar de demanar-li que me doni un cop de mà, que ell ja en fa prou de feina —com si jo no en fes de sol a soll.

Un d'aquets que surt en es anuncis voldria jo, que freguen els plats i els deixen com patenes i saben cuinar amb un poc d'*Avecrem*. N'hi ha fins i tot que renten els infants i passen s'aspiradora per fer braons (que per cert, jo trob que no ho han de mester gens). Perquè clar, tots els que hi surten no han passat de sa trentena, que ja m'agradaria a mi que en sortís qualcun de sa quintades meu Pep i que ell ho ves.

Jo, mira tu quines manies, se'guesc comprant aquell producte des majordom amb "bio-alcohol"... Qui sap si un dia no s'estrevendrà que a la fi comparegui a sa cuina de ca nostra... Que jo pens de totes formes que aquest homenet no fa sa tria ben feta; mèm si fer net damunt net no és un bon doi. Ara que jo no crec que a sa meua cuina li bastàs amb un bocinet de cotó... però si l'aplec, la deixaria ben lluent, perquè jo no el deixaria sortir fins que no quedàs nova com ses que surten en es televisor!. Llavors sí que podré anar a Ca'n Joan de S'aigo amb na Miquela i ses seves amigues tan fines... i al gimnàs, i al cine, i al club, i de tendes... que no aturaré a ca nostra! □

«S'altra Senalla»

PER UN COMERÇ MÉS JUST,
UNA OPCIÓ SOLIDÀRIA

C/Oli, 6, baixos
(entre Sindicat i Banc de S'Oli)
07012 Palma
Tel: 715915

GALERIA DE MIRATGES

Aquest estiu ha fet vint anys

GARAVAT

S'han complit vint anys de les primeres eleccions democràtiques des de la traca del 36 i malgrat el que diuen ara alguns donant-se bombo, la democràcia va arribar sense que moguessin un sol dit per ella —més bé al contrari.

Per aquells dies —i a diferència d'ara en què abunden els transvestits, que els de dretes diuen esser de centre, els de centre voten els socialistes, els socialistes es dediquen a fer funcionar el capitalisme i els anticapitalistes ja quasi són una secta— la identificació política de la gent era més clara, més fàcil, més sincera.

Per començar i a cop d'ull, es reconeixia els demòcrates i d'esquerres perquè sempre duïen sota l'axella el darrer número de les revistes "Triunfo" i "Cuadernos para el diálogo"; duïen barba i els cabells llargs, vestien de vellut i mai duïen corbata. Els *progres* —una espècie avui quasi extingida que llavors circulaven amb Citroëns 2CV i ara ho fan amb cotxes de moltes vàlvules— llegien amb aplicació Marx, Lenin, Mao, Trotski i tota la família, per poder somniar a la llum d'aquestes espesses lectures un demà que havia de resultar republicà i perfecte.

Per contra, els franquistes —és a dir, els incondicionals de Franco, dels Reis Catòlics i de l'home de Cro-Magnon— sempre duïen corbata, llegien l'"ABC" i duïen sota el nas un inconfundible bigotet a punt de despenyar-se'ls del llavi superior. Aquests, dissimulaven les seves vertaderes intencions teoritzant sobre el crepuscle

de les ideologies, es dedicaven a esbrincar la gent amb ànim legionari, protestaven insistentment "*por esta ola de erotismo que nos invade*" i adoctrinaven sobre la diferència entre llibertat i llibertinatge quan no creien ni volien cap de les dues coses.

Al final, quan ja no els va quedar més remei, els *progres* es feren monàrquics per conveniència i els del *Règim* es feren "demòcrates de tota la vida" mirant de salvar els mobles.

La immensa majoria dels espanyols, però, no era ni una cosa ni l'altra, no era res; és a dir, era de centre. La immensa majoria dels espanyols aspiraven a sentir-se lliures i segurs, a ser ben administrats pel govern que sortís d'unes eleccions i que el seu equip guanyàs la Lliga i la Copa d'Europa. Poca cosa més. Més o menys com ara.

Per això, quan el Rei nombrà president del govern a Adolfo Suárez perquè digués aquelles frases tan ben dites "*sin prisas pero sin pausas*" i "*puedo prometer y prometo*", tothom es pujà al tramvia de la *Reforma* i deixà passar el taxi de la *Ruptura* on no hi cabien tots. Moltes coses i quasi totes injustes es varen dir d'aquell home sorgit del *Movimiento Nacional*, però és just reconèixer que sols Gary Cooper a "*Solo ante el peligro*" havia estat capaç de fer-ho igual de bé. De totes les seves proeses a comptabilitzar, potser la millor i més arriscada fou aquella de legalitzar el PCE un Divendres Sant aprofitant que

tots els anticomunistes eren de processó. Això, tot sigui dit, sols va espantar les marqueses que temien ser assaltades i violades per en Carrillo, i a dos-cents o tres-cents militars amb la pitrera plena de medalles guanyades bé a la guerra civil bé a la cantina del club d'oficials.

Va ser ara fa vint anys, el 15 de juny de 1977, quan aquest país va tastar el que era la democràcia en forma d'una espessa sopa de lletres. Suárez i la UCD varen guanyar aquelles eleccions i d'aleshores ençà ens ha passat per damunt un quart de vida en un no-res.

Deixats enrere quaranta anys de dictadura, la democràcia era per a milions d'espanyols, tips de suportar una dictadura vella, beata, avorrida, malsofrida, intolerant i bruta, una festa i un desig irreprimible. Però, sobretot, la *Transició* és va fer sota el sagrat manament de no passar comptes ni treure els pecats i els morts de ningú. I fins ara l'invent havia funcionat.

Potser avui la democràcia ja no ens pareix tan pura com abans, però tampoc nosaltres som aquells ingenus d'ahir. Temérem per la seva sort aquell 23 de febrer, i ara mateix, sense arribar en aquell dramatisme, hem de suportar, dia rere dia, alguns ressentits i revengistes que fan de la infàmia i la confusió el seu únic ideari polític amb la voluntat d'exterminar l'adversari, bé sigui utilitzant els tribunals de justícia en benefici partidista o els editorials i les columnes de cert diari.

No es tracta de mirar on era cadascú ara fa vint anys, què va fer i a qui va votar, però sí què és el que pretén des d'on és ara. Potser caldrà recordar als que des d'alt del galliner canten ara més fort que ningú lo decents que són, que mentre uns donaven "Amnistia i Llibertat" i desmuntaven la dictadura, ells preparaven oposicions a inspectors d'Hisenda o conspiraven perquè la *Transició* no fos possible. Per posar a cadascú on toca.

Tots els que estiguin interessats a col·laborar en aquesta revista, en qualsevol de les seves seccions o crear-ne de noves, així mateix com els que vulguin exposar la seva opinió en una columna, es poden adreçar directament al Consell de Redacció fent una proposta d'espai i continguts.

Revista impresa en paper 100% reciclat